

Elektronski mjesecnik za evropske integracije - broj 38, novembar, 2008.

INTERVJU
Šef delegacije
EK u Podgorici
Leopold Maurer

ANALIZA
Zašto je
Brisel postao
"brutalan"
prema
crnogorskoj
Vladi

IZAZOVI U EU
Evropljani,
oprezno sa
Obamom!

TEMA BROJA
Zašto MONSTATu nedostaje
profesionalne nezavisnosti

Statistika nije politika

SPINOVANJE

Predstavnici vladajuće koalicije posljednjih sedmica pokušavaju, čini se uspešno, predstaviti javnosti da svi crnogorski problemi leže u Briselu.

Izgleda da će Vlada aplikaciju poslati u Prag umjesto u Pariz zbog problema Unije sa ratifikacijom Lisabonskog sporazuma, globalne finansijske krize, gorućih globalnih problema, ...Crna Gora je, kažu, samo taoc tih procesa.

Takođe, rijetki su poznavaoči procesa integracija koji će kazati da je Izvještaj o napretku Crne Gore pozitivan, osim, naravno Javijera Solane i ponekog diplomate (uglavnom onih koji su Vladi dužni kontrauslugu, recimo zbog priznavanja Kosova).

Zašto bi, inače, vladajuća garnitura imala potrebu da "objašnjava" suštinu dokumenta Evropske komisije (EK) da je on stvarno pozitivan.

Izvještaj je oštriji nego što treba, da bi se zemlja, koja je potpuno spremna za otvaranje druge faze procesa integracija, dekučirala da to zaista i uradi (**Gordana Đurović**), i bez EK mi znamo da imamo problema (**Milo Đukanović**), ocjena o netransparentnosti rada Skupštine je plod opozicionih optužbi (**Milan Radović**)...

To se zove spinovanje, iako u našem jeziku (uz dužno poštovanje prema engleskom) postoji nekoliko slikovitijih sinonima.

Spinovanje je, po definiciji, prefijena vještina manipulisanja javnošću, a spin doktor je ironičan naziv za kreatore poruka čiji je sadržaj u očiglednoj disproporciji u odnosu na stvarnost.

One koji ne vjeruju da ih vlast spinuje neka pročitaju izvještaje o napretku, recimo, Makedonije ili Albanije. U njima nećete naći da "deklarativna posvećenost vlasti u borbi protiv korupcije nije podržana energičnom primjenom sa jasnim rezultatima", niti da je "ukupna efikasnost pravosudnog sistema još niska"...

Nijesu svi naši problemi u Briselu.
V.Z.

Đurović kritikovala EU (29. oktobar) – Potpredsjednica Vlade Crne Gore za evropske integracije **Gordana Đurović** kritikovala je Evropsku uniju zbog poruka dijela članica da Crna Gora ne treba da aplicira do kraja godine. "Unija stalno ponavlja – vrata EU su širom otvorena za zapadni Balkan. Sada mi njima postavljamo pitanje – ako je ovakvo dekučiranje prema jednoj zemlji, koja je pozitivan primjer, da li su zaista ta vrata otvorena i da li je to u redu", upitala je Đurović.

Njemačka protiv aplikacije (3. novembar) – Ambasador Njemačke u Podgorici **Peter Platte** poručio da Brisel trenutno ne može razmatrati aplikaciju Crne Gore za članstvo u EU, jer se mora suočiti sa svojim problemima, te da je to "stav dva stuba EU – Francuske i Njemačke". Platte je rekao i da Crna Gora "ne treba da stvara fiktivnu dinamiku u procesu evropskih integracija".

Evropska komisija objavila Izvještaj o napretku (5. novembar) – Evropski komesar za proširenja **Olli Rehn** na predstavljanju Izvještaja u Briselu ocijenio da je moguće da Srbija, u slučaju najpovoljnijeg scenarija, 2009. godine dobije status kandidata za članstvo u EU. Termin za moguću kandidaturu za druge države zapadnog Balkana nije pomenuo što je našlo na osudu od strane crnogorskih zvaničnika. EK nije preporučila otvaranje pregovora za Makedoniju, dok bi Hrvatska trebala da zatvori pregovore tokom sljedeće godine.

Peter Platte

Interparlamentarni sastanak (5. i 6. novembar) – Delegacija Evropskog parlamenta i Odbora za međunarodne odnose i evropske integracije Skupštine Crne Gore održali treći interparlamentarni sastanak u Briselu i usvojili zaključak u kojem se navodi da su korupcija i organizovani kriminal problemi u Crnoj Gori, da je priznanje Kosova pozitivna odluka, kao i da se medijima u Crnoj Gori mora omogućiti nezavisnost i sloboda izražavanja.

Britanija podržava aplikaciju (7. novembar) – Ambasador Velike Britanije u Podgorici **Kevin Lyne** najavio da će njegova zemlja podržati aplikaciju Crne Gore za članstvo u EU i u slučaju da Vlada odluči da aplicira do kraja francuskog predsjedavanja Unijom. To je suprotno onome što su ranije saopštile njegove kolege koje u Crnoj Gori predstavljaju Francusku i Njemačku, **Bernar Garancher** i Platte.

Priprema za Rezoluciju Evropskog parlamenta (13. novembar) – Izvjestilac EP za Crnu Goru **Marcello Vernola** razgovarao u Podgorici sa predstavnicima Vlade, političkih partija i civilnog sektora radi pripreme prijedloga Rezolucije EP o Crnoj Gori.

Konsultativni sastanak EK i civilnog društva (18. novembar) – Predstavnici Evropske komisije i civilnog društva održali su konsultativni sastanak na kojem je predstavljena struktura IPA programa za 2009. godinu. Predstavnici Evropske komisije su, u punoj mjeri, uvažili prethodne konsultativne sastanke sa civilnim društvom i u dijelu koji se odnosi na sadržaj pomoći civilnom društvu za 2009. godinu strukturirali projektni okvir shodno sugestijama civilnog društva.

Vlada opet odlaže aplikaciju (25. novembar) – U Vladi najozbiljnije razmatraju da aplikaciju za članstvo u EU, umjesto Francuskoj, pošalju Češkoj čije predsjedavanje Unijom počinje 1. januara 2009. godine, objavile su "Vijesti" pozivajući se, između ostalog, i na izjavu češkog ministra inostranih poslova **Karela Švarcenberga**. On je nakon sastanka sa crnogorskim kolegom **Milanom Ročenom** u Pragu rekao da će češka iskoristiti svoje predsjedavanje da ubrza integracije zapadnog Balkana.

Odluka u Parizu (26. novembar) – Crnogorska ambasadorka u Parizu **Milica Pejanović-Đurišić** kazala da će zaključci Samita EU u Parizu, 11. i 12. decembra, u velikoj mjeri uticati na odluku Crne Gore da aplicira do kraja francuskog predsjedavanja.

Ren: nije vrijeme za aplikaciju (27. novembar) – Evropski komesar za proširenje Olli Rehn sugerisao Crnoj Gori da odloži aplikaciju. "Evropski savjet će na decembarskom zasjedanju biti prilično zauzet posljedicama ekonomске krize i ratifikacijom Lisabonskog sporazuma, tako da je malo vjerovatno da će se proširenje naći na vrhu agende. Za sve u životu postoji pravo vrijeme", rekao je Rehn.

**ZAŠTO JE EVROPSKA KOMISIJA OCIJENILA DA MONSTATU NEDOSTAJE
PROFESIONALNE NEZAVISNOSTI**

Statistika nije politika

Prvi princip Kodексa prakse evropske statistike govori da orga-

Piše: Danilo Mihajlović

ni koji se bave tom djelatnošću moraju biti profesionalno nezavisni od političkih, regulatornih i administrativnih tijela, te od subjekata u privatnom sektoru.

Crnogorski Zavod za statistiku (MONSTAT) u godini na izmaku to, izgleda, nije bio.

U posljednjem Izvještaju o

napretku Crne Gore Evropska komisija (EK) najoštrije od svih državnih institucija kritikuje MONSTAT, objašnjavajući, između ostalog, da je tom tijelu u radu nedostajalo "profesionalne nezavisnosti".

Iako je Evropska komisija 5. novembra objavila Izvještaj o napretku, a mediji na sva zvona objavili ključne dijelove, direktor MONSTAT-a **Radomir Đurović** ni nakon skoro dvadeset dana nije mogao da odgovori zašto Brisel na taj način vidi instituciju na čijem je on čelu.

"Sekretarijat za evropske integracije (SEI) nam je tek prije par dana uručio Izvještaj. Imaćemo sastanak, nakon čega ćemo ja-

vnost upoznati sa našim stavom", kazao je Đurović, nakon što je zamoljen da prokomentariše tek par, doduše "oštih", rečenica iz Izvještaja koji se tiču MONSTAT-a.

Osim nedostatka nezavisnosti, u Izvještaju EK za 2008. godinu posvećenom Crnoj Gori navodi se i da je u izradi statistike postignut "ograničen napredak" i da su administrativni kapaciteti "i dalje veoma slabi".

U tekstu EK piše da MONSTAT ima ozbiljne teškoće u ispunjavanju svojih obaveza i da mu nedostaje profesionalna nezavisnost.

"Značajni napori su potrebni u svim oblastima kako bi se postigao nivo u skladu sa standardima EU", konstatiše se u tekstu.

Kodeks prakse evropske statistike je zasnovan na 15 principa. Organi uprave i statistički organi u Evropskoj Zajednici

ŠTO JE NEZAVISNOST

Kao pokazatelji profesionalne nezavisnosti, koja MONSTAT-u nedostaje, u Kodeksu EUROSTAT-a navode se:

- Nezavisnost statističkog organa od političkih i ostalih spoljašnjih uticaja u proizvodnji i diseminaciji zvanične statistike određena je zakonom;
- Rukovodilac statističkog organa ima dovoljno visoku hijerarhijsku poziciju koja osigurava viši nivo pristupa političkim organima i javnim administrativnim tijelima. Rukovodilac statističkog organa mora da ima nivo najviše stručne osposobljenosti;
- Rukovodilac statističkog organa i, po potrebi, rukovodioci njegovih statističkih tijela, odgovorni su za osiguravanje proizvodnje i diseminacije evropske statistike na nezavisan način;
- Rukovodilac statističkog organa isključivo je odgovoran za donošenje odluka o statističkim metodama, standardima i procedurama te o sadržaju i kalendaru statističkih saopšćenja;
- Objavljaju se statistički programi rada, a postignuti napredak je opisan u periodičnim izvještajima;
- Statistička saopštenja se jasno razlikuju i odvojeno objavljaju nezavisno od političkih izjava;
- Statistički organi po potrebi daju javni komentar na statistička pitanja, uključujući i kritike i ukazivanje na zloupotrebu zvanične statistike.

obavezuju se da će poštovati principe utvrđene ovim Kodeksom, koji obuhvata institucionalno okruženje, statističke procese i proizvodnju. Grupa pokazatelja dobre prakse za svaki od 15 principa obezbeđuje referentni nivo za sagledavanje primjene tog Kodeksa.

U Kodeksu piše da se evropski i drugi međunarodni standardi, smjernice i dobre prakse moraju u potpunosti poštovati u procesima koje statistički organi koriste pri organizaciji, prikupljanju, obradi i diseminaciji zvanične statistike.

Vjerodostojnost statistike povećava se, kako se navodi, reputacijom o dobrom upravljanju i efikasnosti. Značajne stavke su dobra metodologija, odgovaraće statističke procedure, umjereni opterećenost izvještajnih jedinica i ekonomičnost troškova.

Za predavača na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore, čija je uža specijalnost statistika, **Predraga Boškovića** problem Zavoda za statistiku nije u nezavisnosti i nedostatku

administrativnih kapaciteta, već u negativnom imidžu tog tijela.

"Po meni problem MONSTAT-a nije u stručnosti kadrova, kao ni u zavisnosti ili nezavisnosti institucije. Monstat od 2003. godine radi po metodologiji EUROSTATA. Iste se naučne metode primjenjuju kako u Crnoj Gori tako i u EU kod obrade podataka", kaže Bošković za *Evropski puls*.

On ističe da je svjestan da postoji problem u broju kadrova i tehničkoj opremljenosti Zavoda, ali da je "te probleme lakše otkloniti".

"Takođe, vodi se dosta računa o pristupačnosti podataka zainteresovanim stranama. Ono što ja smatram glavnim nedostatkom MONSTAT-a je to što nijesu uspjeli da promjene sliku o sebi, naslijedenu iz prethodnog perioda, uz dosta oskudan medijski nastup i komunikaciju sa javnošću. To izaziva nepovjerenje javnosti u prezentirane podatke, koji su, siguran sam, urađeni provjerenom metodologijom koja se primjenjuje i u EUROSTATU", pojašnjava Bošković, koji je i visoki funkcioner Demokratske partije socijalista (DPS).

Na pitanje što bi trebalo napraviti da se takvo stanje ispravi i da sličnih ocjena ne bude u sljedećem Izvještaju, Bošković kaže:

"Prije svega moram reći da mi je nejasan pojam 'ograničen napredak' jer se time implicira da napredak ipak postoji, uprkos upućenim kritikama. Ono što je po meni bitnije, jeste naći modele kako pomoći MONSTATU da prevaziđe probleme i postane institucija u koju će najšira javnost imati povjerenje. Prema mom mišljenju najveći problem MONSTATA je taj što nije uspio da se nametne kao institucija čiji podaci će biti nedvojbeni".

Predstavnici Vlade, međutim, ili ne dijele mišljenje EK ili takvu paketu od evropskih birokrata nijesu očekivali, jer se u Nacionalnom programu integracija (NPI), koji sublimira poteze koje država treba da učini na putu ka EU, ne pominje rješenje za "boljku" zvanu nezavisnost.

U Nacionalnom planu za

BEZ PRAVA NA GREŠKU

Statistički organi, prema evropskim principima, moraju da proizvode i vrše diseminaciju statistike na objektivan, profesionalan i transparentan način, poštujući naučnu nezavisnost, pri čemu se svi korisnici jednakо tretiraju.

Statistički podaci se, prema tom tekstu, prikupljaju na objektivnoj osnovi određenoj sa statističkog stanovišta.

- Izbor izvora i statističkih tehnika zasniva se na statističkom stanovištu.
- Otkrivene greške u objavljenim statističkim podacima se ispravljaju i ispravke objavljaju u najkraćem mogućem roku.
- Informacije o metodama i procedurama koje koristi statistički organ su dostupne javnosti.
- Datum i vrijeme objavljivanja statističkih saopštenja se objavljaju unaprijed.
- Svi korisnici imaju u isto vrijeme jednak pristup statističkim saopštenjima, a svaki privilegiran raniji pristup spoljašnjeg korisnika saopštenjima je ograničen, kontrolisan i javno objavljen. U slučaju da dođe do "curenja" informacija, ugovorene pristupe saopštenjima prije njihove objave treba provjeriti, kako bi se osigurala nepristrasnost.
- Statistička saopštenja i izjave date na konferencijama za štampu su objektivni i nepristrasni

intergracije se, ipak, navodi da je osamostaljivanjem Crne Gore stručni kadar nekadašnjeg Saveznog zavoda prešao u Zavod za statistiku Srbije, te da je država ostala na postojećem, kako piše, nedovoljnem stručnom kadru.

U Kodesku EU navodi se da i resursi raspoloživi statističkim organima moraju biti dovoljni za ispunjavanje zahtjeva evropske statistike.

Piše da zapošljeni, finansijska sredstva i računarska opremljenost odgovarajućeg obima i kvaliteta, stoje na raspolaganju radi zadovoljavanja tekućih potreba evropske statistike, da obim, detaljnost i troškovi evropske statistike odgovaraju potrebama.

"Postoje procedure za ocjenu i opravdavanje zahtjeva za novom evropskom statistikom u pogledu odgovarajućih troškova.

Postoje procedure za ocjenu stalnih potreba za cijelokupnom evropskom statistikom, kako bi se uvidjelo da li postoji potreba da se pojedine ukinu ili smanje u obimu, u cilju oslobađanja resursa", piše u trećem principu evropskog Kodeksa.

U NPI Vlada pojašnjava se da je podjela posla među zavodima, a prije crnogorske nezavisnosti, bila takva da je Savezni donosio metodologije i propisivao obrasce, dok su republički zavodi sprovodili istraživanje na terenu i eventualno unosili podatke u sistem.

"Obrada podataka sa logičkim kontrolama radila se u Saveznom zavodu. Zbog svega navedenog, za mnoga istraživanja nemamo podatke za prethodni period, jer se ona nijesu radila na nivou Crne Gore", piše u NPI.

U istom dokumentu se navo-

di da je potpisivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) stvorilo dodatan pritisak na MONSTAT da proizvodi statistiku koja je prilagođena standardima koji važe u okviru evropskog statističkog sistema. Objašnjava se da aktuelni zakonodavni okvir omogućava proizvodnju objektivnih, pouzdanih, relevantnih i korisnih statističkih podataka i podsjeća da je, prema zakonu, a u cilju unaprijeđenja statističke kulture i znanja, osnovan i Savjet statističkog sistema kao savjetodavno i stručno tijelo.

Ako je vjerovati Vladi, za nešto više od mjesec dana, kako piše u NPI, izradiće se nova sistematizacija, donijeće se program statističkih istraživanja za period od pet godina, kao i strategija razvoja statistike.

U sljedećoj godini Vlada se obavezala da MONSTAT-u obezbjedi adekvatan poslovni prostor te da uradi izmjene Zakona o Statistici i statističkom sistemu.

Za 2009. planirano je kontinuirano povećavanje broja zapošljenih, shodno povećanju broja istraživanja, edukovanje statističara za korišćenje softverskih paketa za analizu podataka i obuka novozapošljenih.

Kao srednjoročni prioriteti u programu se navode donošenje Zakona o popisu stanovništva (kraj 2010. godine), razvoj WEB aplikacija za online unos podataka (do 2010. godine), izrada dinamičkog web–site–a (do 2010. godine), izrada MetaData baze za statistička istraživanja (do 2011. godine), prelazak na unos podataka pomoću optičkih čitača (do 2011. godine).

Autor je novinar dnevnog lista "Vijesti"

ZAŠTO JE BRISEL POSTAO "BRUTALAN" PREMA CRNOGORSKOJ VLADI

Ceh neispunjene obećanja

Zašto je crnogorska Vlada u defanzivi u pokušaju nadmudrivanja sa Briselom o tome

Piše: Neđeljko Rudović

da li da zakorači dalje stepenicama integracije u EU? Zašto su kontraargumenti iz Đukanovićevog kabineta slabšni i zašto se u jednom periodu prešlo u fazu inaćenja? Zašto su iz Podgorice prema Briselu počele da se odašilju žalbe kako EU nije fer?

Odgovori na ova pitanja u stvari daju presjek situacije u Crnoj Gori i otkrivaju sve slabosti crnogorske administracije čiji jedan dio pokušava da pripremi što više novih zakonskih dokumenata uskladijenih sa evropskim standardima, dok onaj drugi izgleda ni prstom ne mrda da ih počne primjenjivati.

I, onda se, u stvari, dolazi do ključnog pitanja – postoji li u Crnoj Gori politička volja da se sistem zaista mijenja ili se namjerno staje na pola puta zbog procjene da to može oslabiti pozicije vladajuće garniture, dok se istovremeno gromoglasno najavljuje aplikacija za članstvo u EU da bi se tako domaćoj javnosti objasnilo da je Vlada postigla još jedan očigledan uspjeh i da su njeni kritičari samo zluradi Balkanci?

Ako se već tri godine ponavlja ocjena Evropske komisije da Vlada Crne Gore ne primjenjuje zakone onda ostaje samo jedan zaključak – nema političke volje. Jer, da je ima

onda bi se Vlada skoncentrisala na sprovođenje onoga što je propisala i krenula bi dalje. Ovako, stiče se utiskak da samo štancuje nove propise vjerujući da će to biti dovoljno da joj Brisel poželi dobrodošlicu.

I baš tu bi mogao da leži odgovor na prvo pitanje. Da Crna Gora ostvaruje na terenu ono što priča njen državni vrh, ne bi Pariz i Berlin mogli baš tako lako i sa dozom brutalnosti i nipodaštavanja da šalju poruke Podgorici da ne smije slati aplikaciju za članstvo i da će, čak i ako je pošalje do kraja ove godine, ona biti sklonjena u neku od bezbroj fioka. Drugim riječima, da Crna Gora stvarno pokazuje mjerljive rezultate vjerovatno bi je drugačijim očima posmatrali u Briselu i ne bi zatvarali oči pred "uspješnom evropskom pričom" na zapadnom Balkanu.

Nije neočekivano da evropske prijestonice obeshrabruju potencijalne nove kandidate da im se suviše približe i to ne samo zbog toga što EU sada pokušava da pronađe način kako da se reorganizuje i postane efikasnija već i zato što javnost u zemljama osnivačima EU nije baš naklonjena daljem proširenju. Tačno je da se EU nalazi u teškom momentu traženja sebe i da pokušava da usaglasi stavove 27 članica, ali je isto tako tačno da ne bi mogla olako da zalupi vrata pred nosom Podgorice da je smatra dovoljno ozbilnjom. A, da to nije impresija u Uniji već mjesecima jasno stavljaju do znanja ambasadori Francuske i Njemačke u Podgorici. Najnovija poruka ambasadora Njemačke Petera Plattea je da "Crna Gora na svom putu u Evropsku uniju treba da uradi još toliko mnogo toga

i da je zato diskusija o terminu podnošenja zahtjeva samo gubljenje vremena".

"Permanentna diskusija o terminu stvara dojam da postoji pritisak u vezi sa terminom, da se tu nešto kreće. Sa stanovišta EU, to uopšte nije slučaj. Tamo nema dinamike prijema novih članova, tj. ovdašnja dinamika teče uprazno", tvrdi Platte.

Najnoviji stav potpredsjednice Vlade Gordane Đurović je da će se Crna Gora i EU dogovoriti o datumu slanja aplikacije, dok je sredinom novembra optužila Brisel da ne apostrofira dovoljno sve dobro što je ostvareno u Crnoj Gori i da se neki dijelovi Izuvještaja o napretku za 2008.godinu "oštiri nego što treba, da bi se zemљa, koja je potpuno spremna za otvaranje druge faze procesa integracija, dekuražirala da to zaista i uradi".

"Zbog jasne evropske potrebe da se balkanski karavan kreće ujednačenje i ravnomjernije, Crnoj Gori se, sa nekih evropskih adresa, šalje poruka da malo sačeka i to je kratkoročna i ne baš fer taktika EU", bilo su riječi Đurovićeve.

To da Brisel favorizuje Srbiju, između ostalog, i zato što nastoji da joj da nešto u zamjenu za izgubljeno Kosovo nije nikakva tajna, kao ni to da Beograd ima spremnu administraciju za odgovor na izazove pridruživanja Uniji. Takođe, Beograd je pohapsio nekoliko desetina članova organizovanih kriminalnih grupa – univerzitetske, putne, carinske..., od kojih su neki bili važni šrafovi u sistemu državne uprave. A što radi Podgorica – piše izvještaje, strategije, akcione planove i agende za borbu protiv korupcije. I tako godinama...

MAURER U RAZGOVORU ZA EVROPSKI PULS PORUČUJE ONIMA KOJI SMATRAJU DA JE PRIČA O KORUPCIJI PREUVELIČANA

Pročitajte pažljivo Izvještaj EK

Šef Delegacije Evropske komisije u Podgorici Leopold Maurer poručio je onima koji korupciju ne smatraju ozbiljnim problemom Crne Gore na putu evropskih integracija da "pažljivo pročitaju" Izvještaj o napretku koji je pripremila Evropska komisija.

Upitan da prokomentariše nivo korupcije u Crnoj Gori i ocjene Demokratske partije socijalista (DPS) da ne postoje ubjedljivi dokazi da u Crnoj Gori ima više korupcije nego u zemljama članicama Evropske unije (EU), bez obzira na činjenicu što se o toj pojavi ovdje često govori, Maurer je u razgovoru za *Evropski puls* kazao:

"Izvještaj je veoma jasan u vezi sa tim pitanjem. Preporučujem vam da pažljivo pročitate stranicu 12 i 13. Evropska komisija pozdravlja uspostavljanje strateških i administrativnih okvira, ali traži i rigoroznu primjenu sa opipljivim rezultatima".

● Da ste na mjestu crnogorskih zvaničnika, koju bi instituciju odabrali da započnete ili nastavite reforme na osnovu Izvještaja o napretku Crne Gore za 2008. godinu?

Leopold Maurer

Izvještaj uključuje gotovo sve institucije. Ne radi se samo o nastavku reformi, već i potrebi da se zemlja pripremi za članstvo u EU tako što će uspostaviti odgovarajuće organe i mehanizme.

● Kako komentarišete izjave predstavnika crnogorske vladajuće

koalicije kojima se odbacuju neki zaključci iz Izvještaja o napretku? Podsjetiću na izjavu predsjednika Skupštine Ranka Krivokapića da Evropski parlament ima bolji uvid u situaciju od EK u pogledu funkcionisanja crnogorske Skupštine, zatim na primjedbu političkog direktora DPS-a Predraga Sekulića da ocjene EK o nedostatku nezavisnosti i efikasnosti u crnogorskem sudstvu nijesu zasnovane na činjenicama,...

Takve reakcije su se javljale i javljaju se u svim zemljama kandidatima i potencijalnim kandidatima za članstvo. To pokazuje da se Izvještaj ozbiljno uzima u obzir.

● Da li biste sada, nakon što je Izvještaj o napretku objavljen, mogli dati podrobniji komentar na

NEMA DVOSTRUKIH STANDARDA

● Kako komentarišete primjedbe da EK ima dvostrukе aršine prema zemljama zapadnog Balkana, jer je samo u slučaju Srbije navela konkretni datum do kojeg bi ova zemlja mogla dobiti status kandidata?

Nema dvostrukih standarda. Slučaj Srbije je već duže vrijeme na dnevnom redu, i te procjene datiraju od sastanka Savjeta u proljeće 2008. godine. U trećem poglavju strateškog dokumenta – "Agenda za proširenje 2008–2009 – stoji da bi ... "države potencijalni kandidati na zapadnom Balkanu trebale da dostignu status kandidata, svaka na osnovu sopstvenih zasluga, sa članstvom u EU kao konačnim ciljem".

najavu crnogorskih zvaničnika da će do kraja godine podnijeti zahtjev za članstvo u EU. Da li Podgorica treba da podnese zahtjev?

U pogledu zahtjeva za članstvo, Komisija je ponovila u strateškom dokumentu da je zadovoljavajući nivo reformi absolutno neophodan za to. Uloga Komisije je da, po zahtjevu Savjeta ministara, napravi mišljenje o spremnosti neke države da postane kandidat, kao i da procijeni posljedica ma pristupanja. Nakon što Komisija dostavi svoje mišljenje, države članice odlučuju o tome da li će započeti pregovore. To je proceduralni okvir.

Najvažnije je, međutim, da država nastavi sa pripremama za članstvo. Sve što bude unaprijed završeno može samo da ubrza proces i bude od koristi svim građanima.

- Nevladin sektor, odnosno Nacionalni savjet za evropske integracije (NSEI) je kritikovao EK, navodeći da u Izvještaju postoje

Sa otvaranja zgrade EK u Podgorici

tehnički propusti. Primjera radi, naziv NSEI nije tačno naveden, nijeste pomenuli Bukovicu kao područje etničkog čišćenja... Kako to komentarišete?

To je jednostavno bila štamparska greška, napisali smo "Savjet za evropske integracije" umjesto "Nacionalni savjet za evropske integracije". što se Bukovice tiče, mi

smo već govorili o ovom slučaju u Izvještajima iz ranijih godina.

- Uskoro bi EK trebala da objavi izvještaj o napretku Crne Gore na polju ispunjavanja obaveza iz Mape puta za uspostavljanje bezviznog režima. Kada će izvještaj biti objavljen? Možete li nam dati neke procjene o tome koliko je Crna Gora blizu ispunjenju ovog cilja?

Bezvizni režim će najvjerovaljnije predstavljati najvažniji cilj za sve države regiona u 2009. godini. U mojim kontaktima sa ljudima ovdje, očigledno je da je oslobađanje od viza želja svih i da bi to pomoglo ljudima da bolje upoznaju EU. Početkom ove godine smo pokrenuli dijalog o bezviznom režimu i prvi zaključci i procjene Evropske komisije će biti objavljeni krajem novembra. Nakon toga biće sprovedene pojedinačne studije svakog od četiri glavna poglavља Mape puta tokom prvih par mjeseci iduće godine. Komesar Rehn je već rekao da će one zemlje koje budu najdalje odmakle moći da računaju na uvođenje bezviznog režima do kraja iduće godine.

V. ŽUGIĆ

POTCJENJUVJETE TEHNIČKA PITANJA

- Koliko ste zadovoljni saradnjom sa crnogorskim institucijama, političkim partijama i civilnim sektorom? Imate li kakvih primjedbi?

Ja sam veoma zadovoljan visokim stepenom motivacije crnogorskih institucija, političara i predstavnika civilnog društva. Konsenzus o zajedničkom cilju članstva u EU je od ogromnog značaja kako bi ovaj proces brže napredovao.

Is sopstvenog iskustva mogu reći da su najveći problem, osim nepotpune primjene principa vladavine prava, tehnička pitanja, koja se ovdje potcenjuju. To se na primjer odnosi na mehanizme u oblasti strukturnih politika, uključujući poljoprivrednu. To su pitanja koja zahtjevaju dugoročne pripreme i reorganizaciju za nešto što će – u pogledu veće finansijske podrške od strane EU – dati rezultate tek na dan pristupanja Uniji. često nailazimo na stereotipnu reakciju – ali Crna Gora je mala zemlja! U pitanju su, međutim, sistemi koji moraju biti uspostavljeni kako bi se garantovalo dosljedno upravljanje fondovima EU i koji će vam omogućiti da apsorbujete raspoloživi novac koji ponekad može predstavljati i do 4% BDP-a. Takođe, postojanje takvog sistema podiže rejting vaše zemlje i čini je atraktivnijom za strane direktnе investicije, što je u državi poput Crne Gore od velikog značaja. Nažalost, ovo je pitanje toliko tehničke prirode da je teško ubijediti donosioce političkih odluka da se pozabave njime. Prvobitni rok za ispunjavanje prvih obaveza u tom pogledu je trebao biti polovinom 2009.godine, a sada je već odložen za kraj iduće godine.

Princip nadnacionalnosti u djelovanju Evropske unije

Proces integracija evropskih naroda je, suštinski, započeo u drugoj polovini

Piše: Vladimir Pavićević

20.v. kada su državnici šest evropskih zemalja (Belgija, Francuska, Italija, Holandija, Luksemburg i Njemačka) odlučili da potpišu tekst Ugovora o zajedničkom korišćenju uglja i čelika, potom i tekst Ugovora o evropskoj ekonomskoj zajednici. Usljedilo je intenziviranje saradnje između evropskih država da bi početkom 21. v. države učesnice procesa integracije postale povezane zajedničkim interesima i politikama koje, između ostalih, pokrivaju područja ekonomije, industrije, socijalnih pitanja, građanskih prava i spoljne politike.

Termin Evropska unija uveden je Ugovorom iz Maastrichta 1993. g. i koristi se da označi entitet koji se više od pola vijeka nalazi u neprekidnom procesu mijenjanja. Ugovorom iz Maastrichta definisano je da Evropska unija počiva na tri stuba: Evropske zajednice, Zajednička spoljna i bezbjednosna politika, i Saradnja u oblasti pravosuđa i unutrašnjih poslova. Istovremeno sa uvođenjem novog naziva za organizaciju čiji se korijeni nalaze u Zajednici za ugalj i čelik i Evropskoj ekonomskoj zajednici, postavljeno je pitanje karaktera entiteta koji se u prvoj deceniji 21. vijeka proširio na 27 država članica.

Najprecizniji odgovor na pitanje: što je Evropska unija, glasi da je EU

međunarodna organizacija sa elemen-tima nadnacionalnosti. Ova definicija isključuje mogućnost da EU tretiramo kao državu, ali nam saopštava da ona sadrži neke karakteristike moderne države. Definicija nam, isto tako, saopštava da EU nije ni klasična međunarodna organizacija poput OUN ili Savjeta Evrope, budući da svojim nadležnostima i strukturu prevazilazi okvir djelovanja klasičnih međunarod-nih organizacija. Potpuno razumijevanje delovanja EU prepostavlja da, prije svega, istražimo značenje principa nadnacionalnosti koji Evropsku uniju čini specifičnim entitetom u međunarodnim odnosima.

Princip nadnacionalnosti se kao karakteristika djelovanja Evropskih zajednica prepoznaje u karakteru bazičnih institucija EU i vrsti i načinu odluka koje te institucije donose. Jasnu vezu između ovog principa i EU je, kroz sopstvenu praksu, mišljenja i pre-sude, prepoznao i Evropski sud pravde. Uzimajući u obzir sadržinu osnovnih ugovora EU i praksu Evropskog suda pravde, možemo da zaključimo da princip nadnacionalnosti u djelovanju Evropske unije čini pet elemenata:

1. primat komunitarnog prava;
2. odluke su obavezujuće bez obzira kako je glasala država članica;
3. u EU postoje institucije koje pri-marno štite komunitarne, a ne interese država članica;
4. odluke jednako važe za fizička i za pravna lica;
5. u EU postoji obavezujuća sudska nadležnost za sporove iz domena Zajednica.

1. PRIMAT KOMUNITARNOG PRAVA

Komunitarno pravo je pravo EU. Njega čine bazični ugovori EU kao pri-marni izvori prava i instrumenti koje

usvaja Savjet ministara, a koji imaju karakter zakonskih akata. Dvije su vrste instrumenata koje imaju obavezujuće dejstvo za države članice: regulative i direktive. Za razliku od regulativa i direktiva, preporuke, odluke i mišljen-ja nemaju obavezujući karakter.

Kada se kaže da u EU postoji pri-mat komunitarnog prava, to znači da su pravni propisi Unije nadređeni pravnom sistemu zemalja članica Unije. Ukoliko bi zakon jedne države članice bio u suprotnosti sa sadržinom regulative, direktive ili nekog od bazičnih ugovora Evropske unije, onda bi u mogućem sporu kao superiorniji izvor prava važila pravila koja donosi EU. Institucija koja je nadležna da saopsti mišljenje povodom primata jednog ili drugog prava je Evropski sud pravde, kome se u posebnom postup-ku za mišljenje može obratiti neka od institucija EU (najčešće Evropska komisija), država ili najviša sudska instanca u državi članici pred kojom se vodi spor, a kojoj je potrebna pomoć u postupku odlučivanja o hijerarhiji izvora prava.

2. ODLUKE SU OBAVEZUJUĆE BEZ OBZIRA KAKO JE DRŽAVA GLASALA DRŽAVA ČLANICA

Naglašeni značaj komunitarnog prava važi samo u okviru prvog stuba Unije – Evropskih zajednica. U okviru ovog stuba, najveći broj odluka se donosi većinskim glasanjem u Savjetu ministara. Budući da je broj glasova koje država članica ima ponderisan i da najviše zavisi od broja stanovnika u određenoj državi, to je česta situacija u kojoj se predstavnici zemalja u Savjetu ministara ne slažu oko sadržine neke odluke.

Princip koji kaže da su odluke obavezujuće bez obzira na to kako je

država glasala, znači da članice EU unaprijed pristaju na situaciju u kojoj njihov predstavnik može biti preglasan u Savjetu ministara. Posljedica prihvatanja ovog principa je da se država obavezuje da primjenjuje sadržinu odluke ili zakona na svojoj teritoriji uprkos tome što je u instituciji EU koja je o tome odlučivala glasala protiv.

3. U EU POSTOJE INSTITUCIJE KOJE PRIMARNO ŠTITE KOMUNITARNE, A NE INTERESE DRŽAVA ČLANICA

Razvoj evropskih integracija u drugoj polovini 20. v. nametnuo je kao relevantno i pitanje odnosa međuvladinog i nadnacionalnog principa delovanja Evropskih zajednica. I dok su se Evropski savjet i Savjet ministara jasno izdvojili kao institucije u kojima odlučiocu prevashodno štite interes država članica koje predstavljaju, preostale bazične institucije EU su veoma usmjerene ka ostvarenju interesa Unije.

Najjače komunitarno tijelo u strukturi EU je Evropska komisija (EK). Uprkos tome što predsjednik EK predlaže članove Komisije vodeći računa o zastupljenosti država članica, izabrani članovi Komisije treba da djelaju tako da interesima Unije daju prednost u odnosu na interes države iz koje dolaze. Otud se za članove Komisije predlažu osobe koje su svojim radom pokazale privrženost procesu evropskih integracija i za koje se vjeruje da svojom aktivnošću mogu da osnaže ovaj proces. Budući da EK priprema prijedloge zakona, ali i da vodi računa o tome da države članice ili druge institucije EU ne krše komunitarna pravila, ovo tijelo EU se naziva "čuvarem ugovora".

Pored EK, Evropski sud pravde se, takođe, smatra komunitarnim telom. Osnov za odlučivanje Sud nalazi u primarnim i sekundarnim izvorima komunitarnog prava i svojim djelovanjem vodi računa o usklađenosti politika ili zakona koje donose države članice sa pravnim sistemom Unije. Upravo je Evropski sud pravde kroz presude i mišljenja koje je donio najviše doprinio definisanju nadnacionalnosti kao prin-

cipa koji EU čini različitom od drugih međunarodnih organizacija.

Evropski parlament je jedino tijelo čije članove na direktnim i neposrednim izborima biraju građani zemalja članice Unije. Izabrani poslanici se u Parlamentu ne grupišu se prema svom porijeklu tj. državi iz koje dolaze, već prema ideološkoj srodnosti sa predstavnicima izabranim u drugim državama. Ovakva vrsta vezanosti parlamentaraca čini mogućim da i Evropski parlament definišemo kao tijelo čiji rad više počiva na principu nadnacionalnosti nego međuvladine saradnje.

4. ODLUKE JEDNAKO VAŽE ZA FIZIČKA I ZA PRAVNA LICA

Kao što u bilo kojoj pravno uređenoj državi postoje zakoni koji se odnose na građane te zemlje, tako se i instrumenti EU koji imaju karakter zakona primjenju na građane država članica. To znači da je svako lice, koje uživa državljanstvo neke od 27 država članica EU, podložno djelovanju komunitarnog prava i da, shodno tome, treba da bude upoznato sa evropskim zakonodavstvom.

Praksa Evropskog suda pravde pokazuje da u najvećem broju slučajeva, pojedinci reaguju protiv svoje ili druge države članice, zbog toga što je ova propustila da primijeni

neki od zakona EU. Budući da EU želi da pospiješi slobodno kretanje ljudi, roba, kapitala i usluga, a da članice svojim djelanjem nekada nastroje da ograniče ove slobode, pojedinci se mogu naći u prostoru koji svojim aktima uređuje i EU i države članice, a da djelovanje ovih entiteta nije usaglašeno. Primjenljivost komunitarnog prava na fizička lica je najočiglednije upravo u ovakvim situacijama, kada se naknadnim djelovanjem Evropskog suda pravde ili same države članice ustanovi primat komunitarnog nad nacionalnim zakonodavstvom.

5. U EU POSTOJI OBAVEZUJUĆA SUDSKA NADLEŽNOST ZA SPOROVE IZ DOMENA ZAJEDNICA

Evropski sud pravde je Ugovorom o EU definisan kao tijelo koje treba da riješava sporove koji mogu da se javi u okviru prvog stuba Unije. Ovi sporovi se najčešće odnose na pitanje podjele nadležnosti između Unije i država članica ili na propuste koje države članice čine kada se tiče primjene pravila koja donose institucije EU. Značaj Suda se preko ovog elementa principa nadnacionalnosti ogleda u nemogućnosti bilo kojeg tijela zemalja članica da ospori presudu Evropskog suda pravde. Evropski sud pravde u ovim sporovima odlučuje u posljednjem stepenu.

Presude Evropskog suda pravde treba razlikovati od mišljenja koja Sud daje na zahtjev najviše sudske instance u državi članici, a povodom spora koji se odnosi na primat normi nacionalnog ili komunitarnog prava. Mišljenje Suda se u ovakovom slučaju uvažava, ali ono ne postaje presuda u sporu koji se vodi pred nacionalnim sudom sve dok taj sud ne doneše svoju presudu, koja može, ali ne mora da slijedi mišljenje Evropskog suda pravde. I u jednom i u drugom slučaju, Evropski sud pravde se posmatra kao najviša istanca koja je ovlašćena da tumači komunitarno pravo.

Autor predaje na Fakultetu političkih nauka Univerziteta u Beogradu

Ko to jede urmašice?

Piše: Brano Mandić

Dva su goruća pitanja: treba li Crna Gora da aplicira do kraja godine za članstvo u EU i drugo – ko vodi narko biznis u našoj mladoj demokratiji.

Toliko mudroga o aplikaciji je već napisano, dopustite da ovaj kratki tekst bude neka vrsta javnog obraćanja načelniku policije i direktoru Agencije za nacionalnu bezbjednost (ANB).

Draga gospodo, nema slade urmašice od utaje PDV-a. Pošto trgovina narkoticima ne podliježe tom mrznom propisu, može se reći da se radi o slasnoj zaradi.

Evo, bujrum, malo pijačnog barometra: jedna šibica njenog veličanstva trave, gandže, vutre, džidže, marihuane – staje 10 eura. Kokain, poznatiji kao koks ili belo, po gramu se kreće od 60, preko

njihovu unutrašnju hijerarhiju i strukturu – da li postoji ikakvo operativno saznanje o tome na koju se balicu, u koji sef, vrećicu, banku ili kovčežić sliva novac od posla prодаže vještačkih rajeva nasušnih.

Profesionalno su odradili i iz Evropske komisije, pa se onda javio i njemački ambasador, svi sa istom porukom: ljudi mi nijesmo drogirani, znamo da je Crna Gora zemlja u kojoj se zna ko prodaje klikere a nekmoli opojne supstance

120 eura, do beskonačno – zavisi kako vas vozi i koliko je u njega sipano kakvog stajskog dubriva.

Riječ po riječ, dolazimo i do zloglasnog žutog praha koji se, na veliku žalost recepipientove rodbine, prodaje i u pakovanju od četvrt grama (kvoter, kraljul!), kao polutka, ili cijeli gram – za nekoliko desetaka eura.

Zanemarimo ekstazi, LSD, acid, pečurke, jer toliki drogaši vaistinu nijesmo, a i to su neke haluciogene tvari za umjetnike i "bardove emancipovane".

E, sad je pitanje – ako je već ANB zaključila da u Crnoj Gori postoje vеhabijske kelijice, raskrinkala

Istina je da je Crna Gora mizerija od tržista i da na TV dnevnicima uglavnom viđamo selotejp paketiće po graničnim prelazima, među

To ne bi bila radikalna promjena, Crna Gora bi samo odbacila breme zakona koji se ne poštuju

konzervama soka od paradajza. Ipak, koliko god bila mala zarada domaćih prodavaca po zakonima takovog tržišta, imamo situaciju da se mora raditi o organizovanom obliku prodaje. Opće, ponavljam, ne bavimo se ovdje šleperima iz Venecuele nego lokalnom maloprodajom.

Iz policije nema javnog abera ko bi mogao šefovati tim, po svemu sudeći, pobočnim dijelom velikog

biznisa. Ukoliko nema nijednog osumnjičenog šefa, onda su barski, podgorički, nikšićki dileri, tek donkihotovski nastrojeni preduzetnici koji zaslužuju makar priznanje da su se držnuli u pionirski poduhvat.

Ali pošto nas Aristotel uči da čovjek nije ni zvijer niti Bog da može živjeti sam, onda je za pretpostaviti da se ljudi te branše međusobno druže i da su kao poslenici, osuđeni na esnafsku saradnju.

Po tom principu se formiraju zavičajna udruženja, bleh okteti,

bridž klubovi, facebook grupe, ali i narko klanovi. Pošto narko klanovi obično regrutuju opasne muškarce, za pretpostaviti je da među njima dođe do kakve čarke, zađevice, kastiga. S obzirom da u Crnoj Gori nema javno objašnjelog slučaja da su se popucali oko neke veće količine gudrovine, onda možemo da zaključimo da je posao prilično centralizovan i da se stvari odvijaju

u besprekornom redu.

Uroš Tošković je, jednom otvarajući izložbu u Starom Baru, na tragu Platona lijepo rekao: "Ubice neka ubijaju, slikari neka slikaju, a ostali neka jedu govna".

Dakle, nije namjera autora ovog teksta da drži moralne pridike ili se joguni nad činjenicom da se napačenom mladom Podgoričaninu može uvaliti mišomor, sintelan ili skank, nebitno. Do istoga se može doći u Parizu, Roterdamu a vjerovatno i u Sviljigu. Pitanje je samo, dokle će u redakcije dnevnih listova stizati saopštenja kako je taj i taj osuđen zbog pola grama marijuane.

Ima li policija ikakva saznanja o tome koliko je godišnja zarada, tranzitna marža za psihoaktivne supstance, i ko su glavni menadžeri tog zaista unosnog posla u Crnoj Gori.

Jer, imao sam jednog poznanika kojega bi roditelji vezivali za krevet u napadima apsidentske krize pa mi se dok ovo kuckam kroz glavu motaju njegovi krici kao neoboriv dokaz da đavo postoji i da je veliki profesionalac.

Profesionalno su odradili i iz Evropske komisije, pa se onda javio i njemački ambasador, svi sa istom porukom: ljudi mi nijesmo drogirani,

nadaleko pozati benigni način poslovanja i biznis prakse. Prodaja droge ostaje im kao prva ljubav, siguran fiks, da se tako izrazimo.

Brisel kao Brisel, imao je ubistva u centru Sofije u danima kada je Bugarska primljena u "porodicu evropskih država". Ali, to je već politička praistorija i od tada su se tolike banke pogasile a referendumi propali. Definicija realpolitike je da se neprincipijelno mijenja u odnosu na dati trenutak, pa nemamo što gledati put Sofije i Bukurešta.

Možda bolje da ponudimo

Na svaku kritiku odgovarati istom mjerom. Nijesmo zaboravili da je kokain pronađen u toaletu Evropskog parlamenta i ne prihvatomamo politiku dvostrukih aršina

znamo da je Crna Gora zemlja u kojoj se zna ko prodaje klikere a nekmoli opojne supstance.

Prema mojim operativnim sazanjima ima tu jedan do dva čovjeka čijih se imena treba kloniti, ali i tendencija da mafija u svakoj zemlji, pa zašto to ne bi bio slučaj i sa našim "černozemom", promijeni opseg djelovanja i okrene se legalnim biznisima, u koje širi svoj

državu kao malu bescarinsku zonu, kriminalni Diznilend, slobodnu teritoriju za sve poslove koji u Uniji ne prolaze i okrenemo se poslovanju sa Južnom Amerikom. Policiju rasformirati i vraćati je u pogon samo da obezbjedi regularnost parlamentarnih izbora. U takvoj utopiji važeća pravila gotovo da mogu ostati. To ne bi bila radikalna promjena, Crna Gora bi samo odbacila breme zakona koji

se ne poštju. U takvom sistemu, jedino zakon jačeg prolazi sve društvene mijene i nadilazi ingerencije Ustava. Ostala bi nam makroekonomski stabilnost, spoljnopolitički ugled, međunarodni sklad, posvećenost globalnom miru, zaštita životne sredine... kao vrhunske predizborne parole. Narko kartel bi mogao da osnuje patiju demokratskog prefiksa i uđe u parlament iz kojeg je izašla Srpska lista. Mogli bi da unajme analitičare i profesore da budu slatkorečivi zastupnici "trećeg puta" i oštri kritičari izvještaja Evropske komisije. Na svaku kritiku odgovariti istom mjerom. Nijesmo zaboravili da je kokain pronađen u toaletu Evropskog parlamenta i ne prihvatomamo politiku dvostrukih aršina. Tražimo mjesto pod suncem za jednu mladu demokratiju, sa problemima koje ćemo rješavati u hodu. Tako i organizovani kriminal, jeste samo izmišljotina priučenih briselskih kartografa. Neko prima platu da blati Crnu Goru, a mi smo i u himni rekli da nikada nećemo priznati sramotno ropstvo i administrativne lance.

Prije nego apliciramo za članstvo u EU trebalo bi da razmotrimo i posljednji izvještaj Državne tužiteljke koja kaže da je narko kriminal jedini u porastu od svih nečasnih radnji.

Na kraju, iskreno me čudi da agilni premijer Đukanović kao bivši atleta i osvjedočeni prijatelj sporta sa većom pozornoću ne progovori o problemu.

A, što se tiče svih onih koji su pred sudom odgovarali zbog jednog džointa, šaljem im tople izraze sućuti i želju da ubuduće ne budu toliki baksuzi.

I, da nipošto ne probaju nešto jače od dnevnika RTCG.

Autor je novinar dnevnog lista "Vijesti"

EVROPSKA POVELJA O LOKALNOJ SAMOUPRAVI TEK TREBA DA ZAŽIVI U CRNOJ GORI

Decentralizacija na papiru

EVROPSKI REPORTER

Evropska pravila sporo stižu do Crnogorskih lokalnih zajednica. Iako je njihova reforma počela prije deset godina i iako tada nije bila usvojena Evropska povelja o lokalnoj samoupravi, svi donijeti dokumenti sadržali su propise Evropske unije o decentralizaciji, profesionalizaciji i depolitizaciji lokalne samouprave. Praksa je ipak još daleko od tih propisa.

Evropska povelja o lokalnoj samoupravi je temeljni akt u razvoju demokratije na lokalnom nivou, koju je usvojio Savjet Evrope (SE) 15. 10. 1985. u Strasburu. Do sada su je ratifikovale svih 27 članica EU i 44 od 47 članica SE. U julu je usvojila i Skupština Crne Gore.

Generalni sekretar Zajednice opština Crne Gore **Stanko Marić** tvrdi da zakonima o lokalnoj samoupravi i njenom finansiranju iz 2003. nijesu riješeni problemi koji su do tada postojali, a da je Crna Gora izmjenama Zakona o lokalnoj samoupravi otišla korak nazad.

"Jedno rješenje koje je ugrađeno u Zakon na planu postizanja veće profesionalizacije u lokalnoj samoupravi jeste uspostavljanje institucije glavnog administratora. Iako je on zamišljen

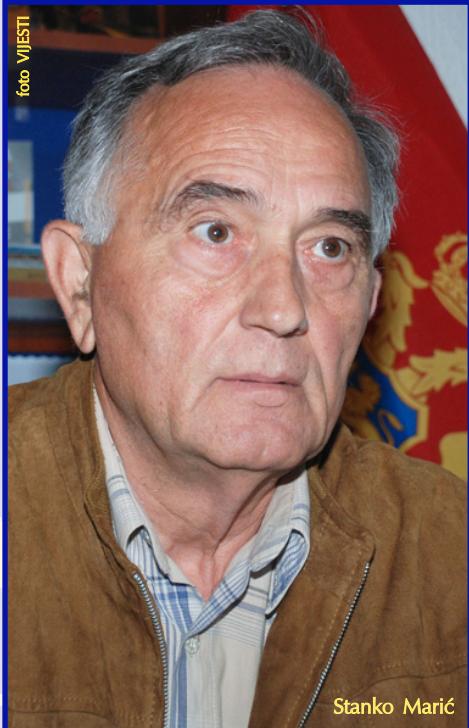
kao šef lokalne uprave i dalje su ostala ista ovlašćenja predsjednika opštine", kazao je Marić za "Evropski Reporter". On je istakao da se taj problem u praksi pokazao kao velika smetnja profesionalizaciji lokalne samouprave.

Drugi problem koji je naveo Marić odnosi se na to što glavnog administratora bira predsjednik opštine i to, od 2004, bez izjašnjavanja lokalnog parlamenta o tome.

"To je rješenje suprotno principu profesionalizacije lokalne samouprave jer je opet tu naglašena politička dimenzija. Normativno, ali i praktično, predsjednik opštine je politička ličnost. A danas, kako saznajemo iz medija, političke partije pitaju predsjednika opštine da li je ispunio partijski, a ne program koji je donijela Skupština opštine uz saglasnost građana", kaže Marić, ističući da je to na uštrb depolitizacije i profesionalizacije lokalne samouprave.

Marić je kazao da je pitanje izbornog sistema takođe veoma bitno za proces depolitizacije lokalne samouprave.

Zajednica opština Crne Gore zalagala se za promjenu izbornog sistema na lokalnom nivou kako bi

Stanko Marić

se građanima omogućilo da neposredno biraju svoje predstavnike u parlamentu, a ne da se opredjeljuju za partijske liste. Međutim, to je odbijeno, pa se primjenjuje isti izborni sistem na državnom i lokalnom nivou.

"Na državnom nivou ostaje dominantna politika što ne bi trebalo da bude na lokalnom", smatra Marić.

Kada je u pitanju decentralizacija posebno su prisutni problemi u društvenim djelatnostima. Zakonom o lokalnoj samoupravi je bilo predviđeno da se na lokalnu samoupravu prenesu poslovi iz oblasti predškolskog i osnovnog obrazovanja, primarne zdravstvene zaštite, socijalne i dječje zaštite, zapošljavanja i drugih interesa za lokalno stanovništvo, koji bi trebalo da se regulišu posebnim zakonima.

Emil Kriještorac, funkcioner

OD KONCESIJA SAMO 15%

Opštine imaju najvećim dijelom prihode koji se teško ubiraju, jer za relativno male iznose treba relativno glomazan administrativni aparat. Drugi problem predstavljaju zajednički prihodi kao što su naknade od koncesija od kojih država uzima 70, a lokalna samouprava 30 %. Zbog neusklađenosti zakona, lokalna samouprava dobija 15 do 16% naknade od koncesije", ukazuje Marić.

On ističe da bi naknade od koncesija trebalo da budu veliki izvor prihoda za opštine na sjeveru zemlje.

Narodne stranke i stručnjak za pitanja lokalne samouprave, tvrdi da to znači da Vlada Crne Gore ne može kroz Zakon o planiranju i uređenju prostora i kroz Zakon o uređenju prostora i izgradnji objekata, koji je nedavno usvojen, prigrabiti veći dio nadležnosti iz oblasti planiranja prostora, jer se radi o izvornoj nadležnosti lokalne samouprave.

"Ako želimo da na pravi način primijenimo temeljna načela Evropske povelje, ne možemo kroz ove zakone definisati da Vlada usvaja 'državni detaljni urbanistički plan'. Mora se definisati, da komunalno opremanje gradevinskog zemljišta može obavljati samo opština, da ne može zakonodavac određivati kada će investitor plaćati komunalije, da se mora mijenjati zakonska norma da Vlada izdaje dozvole za gradnju objekata veće veličine. Uz to, ne mogu se pojedini hoteli proglašavati za javni interes, kako bi im Vlada izdavala dozvole za gradnju, a ne lokalna samouprava", upozorava Kliještorac.

Za funkcionisanje lokalne samouprave veliki problem predstavlja finansiranje.

Marić je ukazao na to da lokalne samouprave "imaju još nekih zajedničkih prihoda od

Emil Kriještorac

dohotka građana, ali opštine ne znaju koliko im se po kojem osnovu uplaćuje iz državnog budžeta".

"Opštine zbog nedostatka finansijskih sredstava ne realizuju značajne poslove kao što je izgradnja puteva ili seoske infrastrukture", rekao je Marić.

Najavljenе izmjene zakona o finansiranju lokalne samouprave koje predviđaju dijeljenje prihoda od poreza na nepokretnosti, moraju biti zaboravljene, jer se, kako

tvrdi Kriještorac, radi o izvornom prihodu lokalne samouprave.

"Posebna je priča Egalizacioni fond i kriterijumi toga fonda koji služi za navodno finansijsko izravnavanje opština, gdje pojedine opštine finansiraju druge, iako na polovini svoje teritorije nemaju, recimo izgrađenu vodovodnu mrežu", navodi on.

Programom reforme lokalne samouprave koji je Vlada usvojila početkom godine između ostalog predviđeno je donošenje novih zakona ili izmjena i dopuna postojećih.

Kriještorac je kazao da bi se drugi zakonski akti, koji nijesu usklađeni sa Zakonom o lokalnoj samoupravi kao sistemskim zakonom, morali mijenjati, jer je upravo kroz njih Vlada derogirala princip decentralizacije.

Prema njegovim riječima, drugi zakoni moraju biti usklađeni sa aktuelnim zakonom o lokalnoj samoupravi, gdje je jasno definisano da opština ima svoju imovinu.

Mirjana BOŠKOVIĆ

GDJE IDU PARE OD POREZA

Kriještorac je ukazao i na problem naplate boravišne takse koja je definisana kao sopstveni izvor prihoda opština, ali posebni zakon koji je nedavno donijet propisuje da se ona dijeli sa državom.

"Posebna priča je porez na potrošnju, koji je velikodušno dodijeljen opštini, ali ga je zbog problema fiskalizacije kasa nemoguće naplatiti. Zahtjev opština i kompetentnih međunarodnih institucija da se opština umjesto istog preusmjerava dio PDV-a kao dijeljeni prihod, ignorisan je, jer se radi o prihodu koji se najlakše i najbolje naplaćuje. Tako da opštine nemaju nikakvu korist od prometa koji se obavlja na njihovoj teritoriji", kazao je Kliještorac.

On je dodao da "ako želimo suštinsku, a ne deklarativnu primjenu Evropske povelje o lokalnoj samoupravi, onda Vlada mora mijenjati zakon o lokalnim komunalnim taksama, gdje u korist monopolista, limitira pomenuti prihod opština, a posebno primorskih, kojima je oduzeto pravo na komunalnu taksu za korišćenje obale u poslovne svrhe".

SREDNJE STRUČNO OBRAZOVANJE U CRNOJ GORI DALEKO OD STANDARDA U DRŽAVAMA EU

Tehničari bez dana prakse

Kada je prije nekoliko godina počela reforma obrazovanja u Crnoj Gori

Piše: Slavko Radulović

planirano je da se srednje stručno obrazovanje u potpunosti uskladi sa evropskim.

Međutim, u maju će, najmanje iz jedne srednje stručne škole u Crnoj Gori izaći tehničari bez i jednog dana praktične nastave što je nezamislivo u školama u državama Evropske unije gdje daci znatan dio ukupnog fonda časova provode upravo u radionicama.

Ustavni sud Crne Gore uskoro bi trebalo da odgovori na pitanje da li su novi obrazovni planovi u skladu sa Zakonom o stručnom obrazovanju i strateškim dokumentima reforme obrazovanja koja se, barem na papiru, sprovodi u skladu sa "najboljim evropskim iskustvima".

Sud će odlučivati po žalbi sedam predavača praktične nastave iz Elektrotehničke škole (ETŠ) u Podgorici.

Aktiv profesora smatra da je prekršen zakon jer u novim obrazovnim programima za četvrti stepen ETŠ nema predmeta Praktična nastava, iako je to predviđeno Zakonom o stručnom obrazovanju i strateškim dokumentima na kojima se zasniva reforma obrazovanja.

Jednim od tih dokumenta,

"Knjigom promjena" iz 2002. godine, predviđeno je povećanje broja časova Praktične nastave u tehničkim školama do 20 % od ukupnog broja časova.

član Komisije za stručno obrazovanje, prilikom izrade "Knjige promjena", Sava Pejović navodi da je Praktična nastava bila predviđena za sva zanimanja.

"Dogovoren je da Praktičnu nastavu imaju sva zanimanja, pa i elektrotehničari, i to 20 % od ukupnog broja časova. Do ovakvog fonda časova došli smo na osnovu evropskih iskustava", pojašnjava Pejović.

On podvlači da se "Knjigom promjena" željelo izjednačiti naše sa evropskim stručnim obrazovanjem kako bi crnogorska diploma u perspektivi bila vjerodostojna na evropskom i svjetskom tržištu rada.

I u dokumentu "Osnove za obnovu nastavnih planova i programa stručnog obrazovanja", usvojenim 2002. godine, navedeno je da predmet Praktična nastava učestvuje sa 14% u ukupnom broju časova.

Međutim, Savjet za stručno obrazovanje dvije godine kasnije donosi novi obrazovni program za četvorogodišnju elektrotehničku školu bez i jednog časa predmeta Praktična nastava.

Direktor Centra za stručno obrazovanje Duško Rajković, međutim, tvrdi da to ne znači i ukidanje prakse.

"Praktična nastava zastupljena je kroz specijalističke predmete i vježbe. I to je vid praktičnog obrazovanja", smatra Rajković.

U dopisu upućenom ministru prosvjete i nauke Srećenu Škuletiću

I POSLODAVCI VIDE PROBLEM U ŠKOLAMA

Da nije sve idealno u srednjem stručnom obrazovanju svjedoči i istraživanje Njemačke organizacije za tehničku saradnju (GTZ) iz 2006. godine o procjeni potreba za stručnim kvalifikacijama u oblasti mašinstva i obrade metala, elektrotehnike i opravke i održavanja vozila.

Prema rezultatima istraživanja, skoro tri četvrtine ispitanih poslodavaca (73%) smatra da tehničari "nemaju adekvatno znanja", te da im je potrebno "više od šest mjeseci za njihovo ospozobljavanje".

"Skoro dvije trećine kompanija (63%) navelo je zanimanja tehničara koja će im biti potrebna u narednih pet godina. Nešto više od polovine kompanija (51%) suočava se sa nedostatkom tehničara. Više od dvije petine (41%) smatra da je osnovni uzrok nedostatka tehničara nepostojanje odgovarajućeg obrazovnog profila u školama, a 54% da bi tehničari trebali poboljšati praktične vještine", pokazalo je istraživanje.

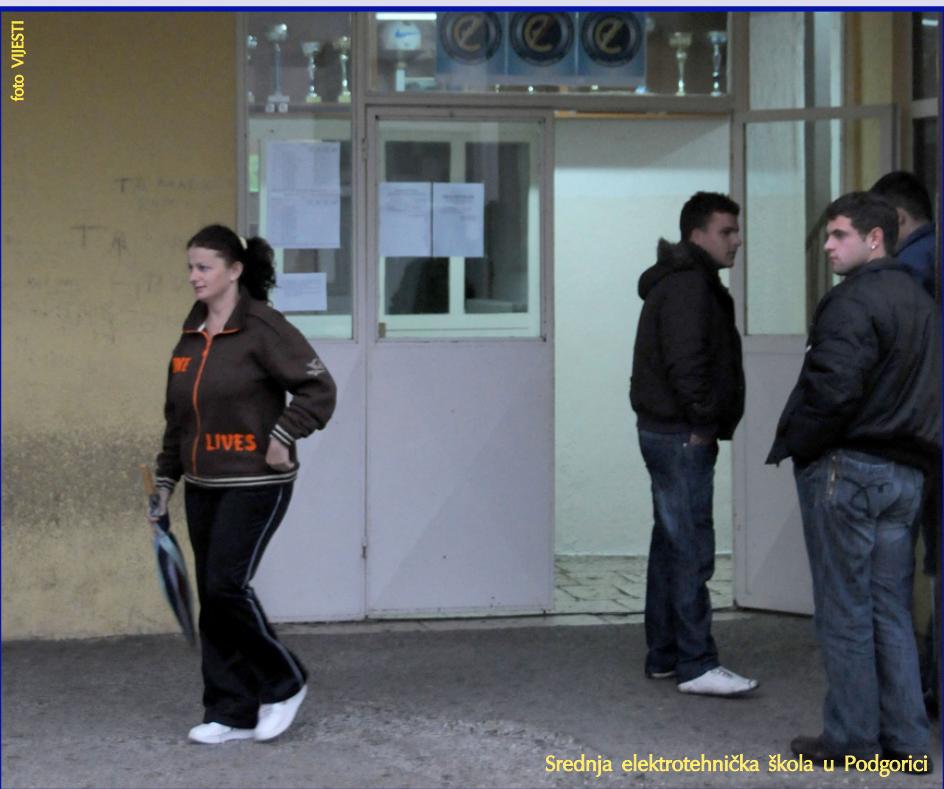
Sava Pejović je naveo da se u reformu obrazovanja krenulo zbog privrede, istakavši da ne treba trošiti novac za školovanje kadra koji nije potreban tržištu rada.

povodom zahtjeva Ustavnog suda da se odgovori na podnešenu inicijativu, Rajković je naveo:

"Smatramo da su obrazovni programi u skladu sa Zakonom o stručnom obrazovanju, jer član 35 definiše oblike vaspitno-obrazovnog rada, a ne i njihovu primjenu. Navedena tvrdnja ne odgovara činjeničnom stanju, jer praktično obrazovanje postoji i realizuje se kroz praktične vježbe integrисane sa pojedinim stručno-teorijskim predmetima".

Profesori praktične nastave iz ETŠ ocjenjuju da je ova Rajkovićeva teorija neodrživa jer vježbe ne mogu zamijeniti Praktičnu nastavu i praktično obrazovanje.

U dopisu koji su uputili Ministarstvu prosvjete i nauke, Centru za stručno obrazovanje, Savjetu za opšte obrazovanje, Zavodu za školstvo, Nacionalnom savjetu za evropske integracije (NSEI), skupštinskom Odboru za prosvjetu nauku i sport, te potpredsjednici Vlade za evropske integracije **Gordani Đurović**, profesori ETŠ navode da u "razvijenim školskim sistemima u Evropi" Praktična nastava čini od 33 do čak 70% od ukupnog broja časova.

Srednja elektrotehnička škola u Podgorici

"Na 227. strani stoji da praktično obrazovanje, u svim svojim oblicima, kroz reformu obrazovnog zakonodavstva, treba da bude postavljeno kao centralni oblik organizovanja stručnog obrazovanja" piše u dopisu.

Predavačima još niko, kako tvrde, nije odgovorio.

"Knjigom promjena" je definisan niz ciljeva prema kojima treba usmjeriti proces promjena, a jedan

od njih je "kompatibilnost sistema stručnog obrazovanja sa evropskim sistemom obrazovanja u stručnim školama, kao i prohodnost iz jednog sistema u drugi".

Takođe, navodi se i da je "nužna kompatibilnost naših standarda znanja sa međunarodnim konvencijama zbog međunarodnog priznanja, odnosno ekvivalencije diploma".

"Intencija je bila da se stručno obrazovanje u potpunosti uskladi sa evropskim. U "Knjizi promjena" je stvarno tako. Rješenja počivaju na analizi tadašnjeg stanja u Crnoj Gori", kaže Pejović.

On nije želio da komentariše zašto je Savjet za stručno obrazovanje ignorisao "Knjigu promjena" i "Osnove za obnovu nastavnih planova i programa" i ukinuo predmet Praktična nastava za četvoro-godišnje elektrotehničke škole.

"Ne bih o tome... Sigurno je, međutim, da je učenik osiromašen ako se Praktična nastava ne organizuje kako treba", zaključuje Pejović.

STRANCI ĆE POPRAVLJATI APARATE

Predavači koji su podnijeli tužbu Ustavnom судu navode da đaci van škole ne mogu ovladati vještinama kao što su popravke električnih uređaja, rad na instalacijama, izrada računarskih konfiguracija...

"To će prouzrokovati nesagledivo negativne posljedice za buduće generacije, jer to nije u skladu sa savremenim tokovima i iskustvima iz okruženja. Crna Gora je veliko gradilište, u planu je izgradnja velikog broja elektrana, a već danas imamo potrebu za velikim brojem kadra elektro struke četvrtog stepena koji se angažuje iz inostranstva", upozorava aktiv profesora ETŠ.

Oni ističu da je Centar za stručno obrazovanje najdovorniji da reforme zažive tako što bi se učenicima u školama stvorilo realno okruženje, gdje bi oni stekli vještine, praktično upotrebljiva znanja, sa kojima sutra mogu naći dobar posao.

Oni navode da ETŠ predstavlja bazu Elektrotehničkog fakulteta i da je nezamislivo da đaci postaju elektrotehničari bez časa praktične nastave, što nije slučaj ni u Sloveniji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i Srbiji.

ZAŠTO ŽELIM DA BUDEM GRAĐANKA EVROPSKE UNIJE

Neću čekati Evropu, potražiću je

Nikada nije sam imala svijest o svojoj nacionalnoj pripadnosti. I ne umijem da se

Piše: Marina Vuković

radujem pobnjedama od nacionalnog interesa. Uostalom, što su to nacionalni interesi? I, da li uopšte postoje? Ili su u pitanju zapravo lični interesi, uvijeni u svjetlucavi papir onoga što nazivamo pričom o nacionalnom identitetu?

Bilo mi je dovoljno da prisustvujem Međunarodnom danu borbe protiv komercijalizacije znanja na platou ispred Filozofskog

Prije nekoliko mjeseci emitovan je prvi feministički film u Crnoj Gori "Stub od soli". Bile su na jednom mjestu žene feministkinje i žene antifeministkinje, muškarci (malobrojni) feministi i muškarci antifeministi. Svi su imali mogućnost da kažu ono što misle. Konačno se počelo javno pričati o feminizmu. I ja se na trenutak osjetih građankom Evrope

kakulteta u Beogradu i da se osjetim građankom Evrope. Tog dana, studenti ispred Filozofskog fakulteta su bili dio Evrope. I ja zajedno sa njima. Ono što nas je povezivalo sa studentima u ostalim dijelovima svijeta bila je zajednička ideja, iste težnje: "Jedan svet. Jedna borba. Obrazovanje nije na prodaju", a bili smo u Beogradu i zemlji Srbiji koja je negdje na početku priče u procesu pristupanja Evropskoj uniji.

Sa druge strane, uhvatila sam sebe kako iracionalno lijepo konstruišem sliku o tome da će kad dođem u Podgoricu otvoriti dnevne novine i pročitati da je neka stu-

dentska organizacija ili grupa studenata organizovala mirni protestni skup pod ovom Međunarodnim danom borbe protiv komercijalizacije znanja ispred Ekonomskog fakulteta.

U "Karveru" je bila promocija knjige "Žena u medijskom ogledalu – zbornik radova". Nije bilo predstavnika medija, iako se priča odnosila direktno na medije i njihovu moć simulacije realnog, kao i sposobnost suptilnog prikrivanja svojih ideoloških pretenzija i interesa. Priča se odnosila i na žene i medijske ideološke konstrukcije i poruke o tome što žena treba da bude. Neću odgovoriti na pitanje zašto nije bilo predstavnika/ce medija. Priča o rodnoj ravnoopravnosti u Crnoj Gori i mediji kao promotori iste – daleka budućnost. Ili, možda bliska, kada postanemo građani/ke EU? I kada se počne sa

osjetih građankom Evrope.

Prije nekoliko mjeseci održan je Queer festival u Beogradu i predstavnici nacionalističkih organizacija su fizički napali učesnike/ce istog. Bio je i Queer festival u Sarajevu i opet su predstavnici nacionalističkih organizacija pokušali opstruirati njegovo održavanje. I opet nasilje kao potpuno "opravdan i razumljiv" gest iskazivanja neslaganja i neprihvatanja "razlicitosti"... U Crnoj Gori nema Queer festivala. U Crnoj Gori nema homoseksulaca/ki. LGBT grupe – o kome se tu zapravo radi?

U ovom tekstu sam "tražila" Evropu" i "udaljavala" se od nje pričajući o situacijama i događajima koji su na mene ostavili najjači utisak.

Vi procijenite koliko smo daleko od Evrope. Ili možda blizu.

Ja neću čekati da nam Evropa "dođe". Mislim da će je potražiti.

Autorka je polaznica VI generacije Škole evropskih integracija i programska saradnica u Centru za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO)

Irci "za", ako dobiju ustupke

Irci bi mogli prihvatići Lisabonski ugovor na drugom referendumu, ako dobiju posebne garancije u pitanjima

kao što su abortus i vojna neutralnost, pokazalo je novo ispitivanje javnog mnjenja čije je rezultate objavio *Irish Times*.

Prema ispitivanju Instituta RMBI, 43% Iraca glasalo bi "za", a 39 % "protiv" dobiju li garancije da će Irska zadržati svog predstavnika u Evropskoj komisiji, svoj poreski sistem, da neće morati legalizovati abortus i da neće izgubiti vojnu neutralnost.

Irska vlada bi trebala počekom decembra da odluči hoće li organizovati drugi referendum, najavio je irski ministar spoljnih poslova **Micheal Martin**.

Lego kockice na sudu

Danska kompanija "Lego" izgubila je spor pred prvostepenim sudom koji je presudio da i druga preduzeća imaju pravo da proizvode popularne plastične kockice.

Taj sud je odlučio da osnovni oblik kockica – redovi izbočina s jedne strane te šuplja unutrašnjost s druge, koja omogućava slaganje i spajanje kockica, te njihovo relativno jednostavno odvajanje – nije moguće zaštititi zaštitnim znakom.

"Zakoni EU o zaštitnim znakovima

isključuju mogućnost registracije bilo kojeg oblika koji može ostvariti ciljni tehnički rezultat", navodi Sud u obrazloženju svoje presude.

"Legovo" pravo na zaštitu oblika kockica u pitanje je doveo njegov glavni rival, "Mega Brands" iz Montreala, koji proizvodi sličnu igračku, ali od tanje plastike.

"Lego", najveći proizvođač igračaka u EU, sada planira da se žali na tu presudu Sudu Evropskih zajednica, najvišoj sudske instanci u EU.

Životinjama teško u EU

Desetine hiljada životinja širom Europe u oko 1.500 zooloških vrtova drže se u neodgovarajućim uslovima jer zoološki vrtovi ne ispunjavaju evropska pravila o standardima, a sami zakoni i primjena Direktive iz kasnih 90-tih godina su vrlo loši, ocijenila je panevropska koalicija nevladinih organizacija za zaštitu životinja.

Zoološki vrtovi često nemaju dovoljno veliki prostor, odgovarajuću prehranu i mentalnu stimulaciju za životinje, pojasnila je ENDCAP.

Ta udruženje zajedno s nevladinom organizacijom Born Free uputile su Evropskom parlamentu snimke životinja iz zooloških vrtova u Rumuniji,

Bugarskoj i Španiji na kojima se vidi da životinje žive u zaista neadekvatnim uslovima.

Sa druge strane, u zoološkim vrtovima kažu da im nije lako uskladiti se s pravilima EU. Zoološki vrt u Antverpenu je pokušavajući poboljšati standarde investirao preko 80 miliona eura u posljednjih deset godina.

Njegov direktor **Rudy Van Eysendeyk** kaže da je on blizu potpunog uskladištanja s evropskim pravilima, te da će nastaviti s poboljšanjima čak i kada premaši zahtjeve. Van Eysendeyk kaže da potreba za tako velikim ulaganjima vjerojatno otežava manjim zoološkim vrtovima da učine potrebne promjene.

Zadovoljni i srećni

Evropljani su i dalje generalno zadovoljni kvalitetom života kojeg ocjenjuju sedmicom na ljestvici od 1 do 10, dok osjećaj sreće ocjenjuju s pola boda više, pokazali su rezultati istraživanja Eurofond-a.

Osobe s najvišim prihodima i sa sigurnim poslom, dobrog zdravlja i visokog obrazovanja najbrojnije su bile u izražavanju zadovoljstva i sreće u životu, a istraživanje je pokazalo i da su osobe koje žive s partnerom i djecom nešto zadovoljnije od samaca.

Danci bi euro

Istraživanje koje je provela Danske Bank pokazalo je da 44% glasača u Danskoj želi da se uvede euro, dok je 37,8% protiv zamjene krune.

Gotovo jedna petina je neodlučna, pokazuje istraživanje.

Danski parlament trebao bi sljedeće godine da raspravlja o euru, nakon čega Vlada odlučuje o održavanju mogućeg referendumu.

Danska se priključila EU 1973. godine, ali je dobila izuzeća koja uključuju i uvodenje eura nakon što su glasači najprije odbacili Maastrichtski sporazum na referendumu 1992. godine.

Sve više heroina

Evropski centar za praćenje narkotika i zavisnosti od narkotika (OEDT) upozorio je da je povećanje upotrebe opijata, prije svega heroina, u Evropi "zabrinjavajuće".

Prema podacima Evropske agencije za brobu protiv narkotika, u EU i Norveškoj ima između 1,3 i 1,7 miliona "problematičnih korisnika opijata", a heroin je najčešći uzročnik problema.

Procjenjuje se da godišnje u Evropi svake godine umre između 7.000 i 8.000 osoba zbog upotrebe droga.

POLITIČARI I ANALITIČARI VEĆ UPOZORAVAJU DA U EU TREBA STIŠATI
OČEKIVANJA OD NOVE ADMINISTRACIJE SAD

Oprezno sa predsjednikom Obamom

Političari i analitičari su već počeli da upozoravaju Evropljane da bi preveliki entuzijazam u pogledu sposobnosti **Baracka Obame** da ispunji svoja obećanja o promjenama mogao završiti razočarenjem.

"Neki gledaju na Obamu kao na novog Mesiju", kaže **Mark Leonard**, šef Evropskog savjeta za spoljne odnose (European Council on Foreign Relations – ECFR) i dodaje da će svaki odlučan pokušaj novoizabranog 44. predsjednika SAD da se razriješi finansijska kriza, unaprijedi multilateralni pristup i nađe rješenje za klimatske promjene morati da bude potpomognut od strane Evrope.

"I to putem materijalne pomoći, ne zajedničkih fotografija", upozorio je Leonard.

Pred Obamom stoe brojni izazovi, uključujući spasavanje NATO-ove misije u Avganistanu, smirivanje situacije u Pakistanu, pozicioniranje prema militantnim istupima Rusije i rastuće snage Kine, kao i rješavanje pitanja međunarodnog terorizma, širenja oružja za masovno uništenje i nemira širom Bliskog istoka.

Leonard smatra da bi evropski lideri trebali i sami da razviju jedinstveni evropski odgovor na svaki od ovih izazova i da pred predsjednika Obamu izadu sa okvirom zajedničkog akcionog plana, umjesto uobičajene liste želja i zahtjeva.

Thomas Kleine-Brockhoff, direktor odsjeka za razvoj programa politika u German Marshall Fund u Vašingtonu smatra da je neophod-

no "stišati očekivanja" Evropljana, posebno u pogledu rješavanja problema klimatskih promjena u svijetu kao i stava američke administracije prema ovom problemu, čak i sa Obamom kao predsjednikom.

Njegove kolege u Briselu sumnjuju i da je moguće postići ikakav trans-atlantski konsenzus o razrješenju finansijske krize.

Graham Watson, lider Liberalne grupe u Evropskom parlamentu upozorava da se "čuda ne mogu desiti preko noći". U intervjuu za EurActiv, Watson je rekao da će prvi koraci biti veoma sitni i da treba početi od usaglašavanja reforme regulacije finansijskog sektora.

"Trenutno se naši stavovi po tom pitanju veoma, veoma razlikuju", kazao je on.

Francis Wurtz, šef grupe socijalista u EP takođe smatra da novi predsjednik neće moći da izbjegne pritiske i zahtjeve finansijskih magnata nakon završetka krize, koji će tražiti da SAD ponovo preuzeme vodeće mjesto u finansijskom svijetu.

Obama je u Evropi postao neobično popularan kao simbol promjena nakon nepopularnih politika predsjednika Buša.

Nedavno sprovedena istraživanja javnog mnjenja pokazuju da čak 70% ispitanika ima pozitivan stav prema Obami, a da je

budući predsjednik najomiljeniji u Francuskoj, Holandiji (po 85 %) i Njemačkoj, gdje se ovog jula u Berlinu okupilo više od 200, 000 ljudi da prisustvuju njegovom istorijskom govoru ispred Branderburške kapije.

Politički lideri EU su posebno nezadovoljni spoljnopoličkim odlukama Bušove administracije, naročito onim koje se odnose na rat u Iraku i "rat protiv terorizma".

"Nadam se da ovo, poslije osam godina zahlađenja, znači novi početak u trans-atlantskim odnosima", kaže **Elmar Brok**, njemački poslanik u Evropskom parlamentu i pripadnik grupe desnog centra.

U zvaničnom saopštenju predsjedavajućeg Evropskom unijom, Francuska je istakla da je "Evropa pratila sa više pažnje no ikada do sada predsjedničke izbore u Americi... prije svega zato što je

Evropi potrebna Amerika koja će biti u potpunosti predana dijalogu i saradnji".

"Evropska unija vidi u ishodu ovih izbora obećanje novog i obnovljenog transatlantskog part-

nerstva", dodaje se u saopštenju.

Evropski lideri, poput **Jose Manuel Barroso**-a, predsjednika Evropske komisije se nijesu libili ni izjava "lične podrške" Obami.

Francuski predsjednik **Nicolas Sarkozy** i britanski premijer **Gordon Brown** čestitali su novoizabranom predsjedniku na "izuzetnoj" i "inspirativnoj" kampanji i ponovili nade u zajedničko djelovanje Evrope i SAD-a.

Slična optimistična atmosfera vladala je i među predstavnicima Evropskog parlamenta. Zeleni su naročito pozdravili kraj "vladavine američkih kauboja" i izrazili nadu u korenite promjene.

"Svijet se suočava sa nesigurnom budućnošću u pogledu zdravlja ekonomije i samog okruženja, i nijedna osoba ne može sama riješiti te probleme. Sada se, međutim, možemo barem nadati da je kraj ucjenama i vladavini straha i započeti novo doba pozitivnog razmišljanja u pitanjima bezbjednosti, odbrane, klimatskih promjena i socijalne pravde", rekla je predsjednica Zelenih **Monica Frassoni**.

VIDJEĆE DA SA EU NIJE LAKO

Evropa je 4. novembra dobila američkog predsjednika kakvog je željela – kaže **Tomas Valasek**, direktor za pitanja spoljne politike i odbrane u Centru za evropske reforme.

Obama će sada imati "priliku da obnovi transatlantsku saradnju u ključnim bezbjednosnim pitanjima poput Avganistana, Irana i Rusije", navodi Valasek, iako priznaje da će uspjeh novog predsjednika zavisiti od njegove "spremnosti da pokuša sa drugaćijim pristupima".

On vjeruje da će novoizabrani predsjednik "poslati više vojnika u Avganistan i očekivati od EU da uradi to isto". Međutim, Valasek smatra da "to nije nužno najbolje rješenje za Avganistan" i da "zapadni vojnici djeluju više kao magnet za teroriste širom regiona, posebno one iz Pakistana".

Što se tiče Irana, Valasek smatra da je Obama "voljan da razgovara direktno sa vladom u Teheranom" i da će "učešće SAD-a u pregovorima pomoći izgradnju transatlanskog konsenzusa po pitanju daljih koraka, poput mogućeg uvođenja sankcija Iranu".

Još jedan od prioriteta novog predsjednika bi trebalo biti pomoći u definisanju zajedničkog stava EU prema Rusiji i harmonizacija stavova Evrope i Amerike po tom pitanju.

"Obama će morati da ubijedi vlade u Berlinu, Parizu, Rimu i drugim glavnim gradovima da Vašington neće bezrazložno provocirati Moskvu" ali i da "uvjeri NATO saveznika na ruskim granicama da ih Vašington neće iznevjeriti u slučaju agresije od strane Rusije".

Valasek dodaje da je Obama na dobrom putu, i da je okružen "izvrsnim timom savjetnika koji razumiju Evropu i u stanju su da mu pomognu da se nosi sa izazovima evropske politike, ali i da će Obama ubrzo biti u prilici da uvidi da "sa Evropom nije lako".

V.Š.–V.Ž.

KLJUČNI NALAZI IZVJEŠTAJA O NAPRETKU ZA ZEMLJE ZAPADNOG BALKANA

Od Haga do fer izbora

Evropska komisija (EK) objavila je 5. novembra izvještaje o napretku za države zapadnog Balkana. Evropski puls prenosi ključne nalaze pojedinačnih izvještaja na osnovu kojih se može vidjeti koliko je koja država poodmakla u ispunjavanju evropske agende i koji su glavni izazovi.

Albanija treba da osigura odgovarajuću pripremu i sprovođenje parlamentarnih izbora 2009. godine.

U izvještaju se navodi da se Privremeni sporazum sprovodi "bez problema", uz podsjećanje da se proces ratifikacije Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) privodi kraju. Kada je riječ o političkim kriterijumima, EK navodi da su ključne reforme pravosudnog i izbornog sistema postigle napredak zasnovan na međupartijskom konsenzusu.

"Intenzivirani su napori na osnaživanju vladavine prava. Albanija je nastavila da igra konstruktivnu ulogu u održanju regionalne stabilnosti", piše u Izvještaju.

U dijelu koji se odnosi na ekonomski kriterijumi, procjenjuje se da je albanska privreda ostvarila dalji napredak na putu ka uspostavljanju funkcionalne tržišne ekonomije.

"Prestruktuiranje i privatizacija u sektoru energetike nijesu ostvareni i nesigurno snadbjevanje energijom nastavlja da značajno otežava ekonomski rast", ukazuje EK.

Navodi se da je Albanija postigla "značajan napredak" u har-

monizaciji svog zakonodavstva, politika i kapaciteta sa evropskim standardima, ali da je "sada potrebno unaprijediti napore na sprovođenju ovih zakona i politika".

"Takođe su potrebni poboljšani rezultati u pogledu borbe protiv organizovanog kriminala, trgovine narkoticima i pranja novca", piše u Izvještaju.

Bosna i Hercegovina treba hitno da postigne neophodni politički koncenzus i da nastavi sa reformama, podvukla je EK.

BiH je, podsjeća EK, osvarila "određen napredak" u postizanju političkih kriterijuma tokom prve polovine 2008. godine što je dovelo do potpisivanja SSP-a.

"Međutim, nedostatak konsenzusa o osnovnim karakteristikama izgradnje države, česti izazovi Dejtonskog/ Pariskog mirovnog sporazuma i zapaljive retorike su imali negativan uticaj na funkcionisanje institucija i usporili su reforme" cijeni EK i dodaje da je korupcija je "i dalje raširena pojava i predstavlja ozbiljan prob-

lem", Privreda BiH je, kako ocjenjuje EK, nastavila sa ekspanzijom i zemlja je postigla određen, mada neujednačen, napredak ka funkcionalnoj tržišnoj ekonomiji, dok uporno visoka stopa nezašljjenosti i dalje predstavlja veliki izvor zabrinutosti.

"Takođe, neophodni su i poboljšani rezultati na polju borbe protiv organizovanog kriminala, trgovine narkoticima i pranja novca", poručuje se kroz Izvještaj.

Srbija treba da prati pozitivan razvoj događaja u pravcu pune saradnje sa Haškim tribunalom i postizanja opipljivog napretka u prioritetnim reformskim politikama koje se odnose na vladavinu prava i privrednu reformu.

"Ukoliko Srbija ispuni ove uslove, mogla bi postići status zemlje kandidata 2009. godine", podvukla je EK.

U Izvještaju se navodi da treba preuzeti dalje napore na osiguravanju nezavisnosti, odgovornosti i efikasnosti pravosudnog sistema.

"Korupcija je i dalje raširena i predstavlja ozbiljan problem", ocijenila je EK.

Privreda Srbije, kako piše u Izvještaju, nastavlja sa snažnim rastom i zemlja je postigla određeni napredak na uspostavljanju funkcionalne tržišne ekonomije, ali još u potpunosti nije uspostavljen konkurentan i dinamičan privatni sektor.

"Srbija je dobro pozicionirana za primjenu SSP-a i Privremenog sporazuma zahvaljujući svojim

TRAŽE REZULTATE, UMJESTO PRIČE

Crna Gora treba "posebnu pažnju" da posvetiti zaokruživanju reforme pravosuda, iako je u toj oblasti postignut "određen napredak".

"Međutim, ključno reformsko zakonodavstvo, kojim se obezbjeđuje nezavisnost i odgovornost pravosuđa, i dalje nedostaje. Ukupna efikasnost pravosudnog sistema još je niska. Zaostatak u građanskim i krivičnim predmetima i pretjerano dugi postupci i dalje su razlog za zabrinutost", navodi se u Izvještaju.

EK ocjenjuje da uprkos određenom napretku, borba protiv korupcije i organizovanog kriminala i "dalje predstavljaju poseban izazov".

"Deklarativna posvećenost vlasti borbi protiv korupcije nije podržana energetičnom primjenom sa jasnim rezultatima, uključujući veću stopu presuda u slučajevima korupcije. Korupcija je i dalje neefikasno gonjena, posebno u slučajevima korupcije na visokom nivou", stoji u Izvještaju.

Navodi se da treba dalje osnaživati kapacitete za primjenu zakona.

što se tiče regionalnih pitanja i međunarodnih obaveza, ističe se da je Crna Gora nastavila da igra konstruktivnu ulogu u regionu.

Crna Gora je postigla dalji napredak u usklađivanju sa evropskim standardima.

Privremeni sporazum primjenjuje se bez problema, a dobar napredak postignut je u oblastima slobodnog protoka usluga, carinama i porezima, poljoprivredi i tranzitnom saobraćaju.

Može se govoriti i o određenom napretku u vezi sa stvaranjem pravnog okvira u oblastima slobodnog protoka roba, konkurenčije, javnih nabavki, prava na intelektualnu svojinu, obrazovanja, zapošljavanja i socijalne politike, industrije i malih i srednjih preduzeća, bezbjednosti hrane, pravde, sloboda i bezbjednosti, ocjenjunje EK.

Napredak u saobraćaju, energetici, životnoj sredini i informatičkom društvu i dalje je, kako se cijeni, neujednačen. "Generalno, zaštita životne sredine, posebno u primorskim oblastima i nacionalnim parkovima, predstavlja razlog za zabrinutost..."

"Razvoj javne unutrašnje finansijske kontrole i spoljne revizije je u ranim fazama. Nezavisnost i kapacitet Državne revizorske institucije treba značajno da se pojačaju", upozorava Brisel.

U izradi statistike postignut je "ograničen napredak", pri čemu "MONSTAT ima ozbiljne teškoće u ispunjavanju svojih obaveza i dalje mu nedostaje profesionalna nezavisnost".

Brisel ocjenjuje da rad Skupštine još nije dovoljno "efikasan i transparentan". Skupština, dodaje EK, nema kapacitet da adekvatno provjerava da li su novi zakoni u skladu sa zakonima EU. "Upravljanje finansijama Skupštine, uključujući generalni sekretarijat, i dalje nije dovoljno transparentno", stoji u Izvještaju.

U izvještaju EK navodi da slučajevi fizičkih napada i tužbi za uvredu i klevenju protiv novinara "i dalje predstavljaju razlog za zabrnuost".

U Briselu su zaključili da je crnogorska privreda napravila dodatni napredak ka uspostavljanju funkcionalne tržišne ekonomije.

"Završetak i brza primjena tekućih reformi potrebni su da bi se srednjoročno mogla nositi sa pritiscima konkurenčije i tržišnim silama unutar EU... Ekonomski rast i dalje je robusan, podstaknut snažnim prilivom stranih direktnih investicija i domaćom potražnjom, što je dodatno spustilo stopu nezapošljenosti", smatraju u Briselu.

Upozorava se, međutim, da je deficit platnog bilansa dostigao rekordne nivoje, a struktura njegovog finansiranja postala je manje povoljna.

"Industrijska proizvodnja i dalje je relativno nestabilna. Izvozni kapacitet malih i srednjih preduzeća još je veoma ograničen... Veliki neformalni sektor podstiče slab regulatorni okvir i slabosti u policiji i tužilaštvu, uključujući borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala. To je i dalje je važan izazov pošto smanjuje poresku osnovicu i efikasnost ekonomске politike", napominje EK.

dobrim administrativnim kapacitetima", mišljenja je EK.

Pranje novca i organizovani kriminal i dalje predstavljaju problem u Srbiji, navodi EK.

Kosovo dijeli evropsku perspektivu Balkana, navodi se u Izvještaju i dodaje da je evropska integracija te države "i dalje u ranoj fazi u većini relevantnih oblasti". Komisija će predstaviti studiju izvodljivosti u jesen 2009. godine u kojoj će ocijeniti sredstva za dalji politički i društveno-ekonomski rast "Kosova", najavljuje se u Izvještaju.

"Osnaživanje vladavine prava, politika suzbijanja korupcije, borba protiv organizovanog kriminala i unaprijeđenje dijaloga i pomirenja među zajednicama predstavljaju velike političke izazove", ocijenila je EK.

Kosovska privreda je zabilježila nešto veću stopu rasta nego što je to bio slučaj prethodnih godina, ali je Kosovo ostvarilo veoma ograničen i neujednačen napredak ka uspostavljanju tržišne ekonomije.

Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija treba da osigura slobodne i pravične izbore i da unaprijedi dijalog među najvećim političkim partijama i akterima, poručila je EK

Ova zemlja postigla je "dobar napredak" u reformi pravosuđa i primjeni obaveza iz SSP-a i nastavlja da konsoliduje multietničku demokratiju primjenom Ohridskog sporazuma.

"Postignut je određen napredak u bobi proti korupcije, u reformi javne službe, poboljšanju poslovног okruženja i podsticanju zapošljjenja. Ipak, potrebni su dalji napori", zaključuje se u Izvještaju.

V.Z.

"Uključiti mlade u procese odlučivanja"

U Sarajevu je 12. i 13. novembra 2008. organizovana regionalna konferencija o omladinskoj politici i građanskom učešću mladih sa ciljem da se provjeri u kojoj mjeri su mladi zaista aktivni u procesima donošenja odluka i aktuelnih politika za osnaživanje mladih za aktivnu ulogu u društvu. Konferencija je okupila predstavnike državnih institucija iz BiH, Crne Gore, Makedonije, Hrvatske, Slovenije i Srbije, ali i nevladine organizacije (iz regionalne i međunarodne) koje se bave pitanjima mladih sa različitim aspekata, podmlatke političkih partija u BiH i medije.

Pored predstavnika organizatora Forum-a Syd, na konferenciji su govorili predstavnici institucija EU i učesnici iz različitih sektora.

Posebno je bilo riječi o uključenju mladih u proces evropskih integracija, omladinskim politikama, kao i najboljim praksama i naučenim lekcima o učešću mladih u zemljama regiona i EU.

Iz Crne Gore, nevladin sektor su predstavljali Forum MNE, Inicijativa mladih za ljudska prava i Centar za građansko obrazovanje ispred kojeg je učestvovala **Dijana Kažić**, saradnica na programima.

Kako komunicirati EU u Crnoj Gori

CGO je tokom novembra organizovao dva trening seminara za trideset službenika različitih organa Vlade Crne Gore uz podršku Foreign Office-a Velike Britanije, a u saradnji sa Sekretarijatom za evropske integracije Vlade Crne Gore.

Na prvom, jednodnevnom seminaru pod nazivom "Evropa pred nama – različita iskustva", održanom 6. novembra, iskustvo Hrvatske u procesu pridruživanja EU kroz izazove institucionalnih reformi i osnovna obilježja komunikacijske strategije i prakse predstavila je dr **Ana Maria Boromisa** iz Instituta za međunarodne odnose iz Zagreba. O perspektivama procesa pridruživanja sa posebnim akcentom na

Crnu Goru govorio je ambasador Velike Britanije u Crnoj Gori **Kevin Lyne** u okviru predavanja "Velika Britanija i EU".

Drugi, dvodnevni seminar je u uvodnom dijelu predstavio dosadašnji put i reforme u Srbiji na putu ka EU, kroz izlaganja dr **Tanje Miščević** sa Fakulteta političkih nauka Univerziteta u Beogradu. U nastavku su **Bojana Stanišić**, urednica emisije Euroskop na TV Vijesti i **Nedeljko Rudović**, urednik političke rubrike dnevnika Vijesti i webportala Evropski reporter, govorili o savremenim komunikacijskim izazovima i kroz radionice sa učesnicima simulirali praktične primjere u komunikaciji evropskih poslova u različitim novinarskim žanrovima.

Prevod Izvještaja EK o napretku Crne Gore

Centar za građansko obrazovanje (CGO), Centar za razvoj NVO (CRNVO) i Evropski

Planske igre o EU

NVO Forum MNE, Centar za građansko obrazovanje (CGO) i Studio DEUTSCH u saradnji sa njemačkim Institutom za odnose sa inozemstvom (IFA) realizovali su projekt pod nazivom „Planske igre o Evropskoj uniji“. Projekat je bio namijenjen učenicima/cama III i IV razreda srednjih škola i podrazumijevao je njihovo učešće na takmičenju u simulaciji rada institucija Evropske unije (EU), sa ciljem da im se omogući upoznavanje EU i njene institucionalne strukture, postupka donošenja odluka i procesa proširenja.

Ove godine takmičenje je organizovano kao pilot projekat u Crnoj Gori i to samo za učenike srednjih škola sa teritorije Podgorice. Takmičenje se paralelno odvijalo u pet zemalja regiona koje imaju status potencijalnih kandidata za prijem u EU: BiH, Albaniju, Kosovu, Makedoniju i Crnoj Gori.

Na takmičenju koje je održano 8. i 9. novembra, od 40 prijavljenih srednjoškolaca izabrano je 10 najboljih koji će predstavljati Crnu Goru na finalnom takmičenju u Sarajevu aprila 2009. godine. Istovremeno, ovim dogadjajem obilježena je i evropska nedjelja mladih, koja se širom Europe obilježava od 2 – 9. novembra svake godine.

pokret u Crnoj Gori (EPuCG) su i ove godine, po treći put, obezbijedili prevod godišnjeg Izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore za potrebe korisnika programa ovih organizacija, ali i šire zainteresovane javnosti. Prevod Izvještaja je dostupan na sajtovima ovih organizacija.

Ka odgovornom liderstvu

UBerlinu je od 30. oktobra do 2. novembra, u organizaciji fondacije BMW HQ, održan prvi evropski forum mladih lidera pod nazivom "Ka odgovornom liderstvu u globalizovanim svjetskim poslovima" koji je okupio 30 mladih ljudi iz oblasti privrede, civilnog društva, politike i medija, uglavnom iz zemalja EU, ali i Turske i zapadnog Balkana.

U okviru vrlo raznovrsnog i intezivnog programa, pored političkih i društvenih aspeka-ta Berlina, učesnici su bili u prilici da posjete nekoliko vodećih svjetskih kompanija koje imaju svoje sjedište u ovom gradu, kao i da se upoznaju sa originalnim inicijativama u oblasti inovacije, preduzetništva i društvene odgovornosti. Takođe, formirana je i mreža učesnici-ka i dogovorene prve zajedničke aktivnosti.

Iz Crne Gore je na forumu učestvovala **Daliborka Uljarević**, izvršna direktorka Centra za građansko obrazovanje.

NEVLADINE ORGANIZACIJE U EVROPSKOJ UNIJI

EVROPSKA FEDERACIJA NACIONALNIH ORGANIZACIJA ZA POMOĆ BESKUĆNICIMA

FEANTSA je evropska federacija nacionalnih organizacija koja radi na problemima beskućnika. Osnovana je 1989. kao nevladina organizacija sa ciljem da radi na prevenciji siromaštva i socijalne isključenos-ti beskućnika.

Trenutno broji 100 organizacija članica, i radi u blizu 30 zemalja, uključujući 25 zemalja članica EU. članice FEANTSA-e su nacionalne ili regionalne krovne organizaci-je koje obezbjeđuju servis i podršku beskućnicima u koji su uključeni servisi smještaja i socijalne podrške. članice obično rade u čvrstoj saradnji sa javnim institucija-ma, provajderima socijalne pomoći i drugim relevantnim akterima.

Organizacija ima i razvijenu saradnju sa EU institucijama i ima konsultativnu ulogu u Savjetu Europe i Ujedinjenim naci-jama. Svoj rad uglavnom finansira iz sred-stava koja dobija od Evropske komisije.

Primarni ciljevi organizacije su:

- stalni kontakt i dijalog sa institucijama EU, regionalnim i nacionalnim vladama u pro-mociji razvoja i sprovodenja djelotvornih mjera u borbi protiv beskućništva,
- učiniti nacionalne, regionalne i EU institu-cije i donosioce odluka svjesnim neophodnosti potrebe za brzim uspostavljanjem i razvojem proaktivnih politika usm-jerih na prevenciju pojave beskućništva,
- podizanje javne svijesti o složenosti beskućništva i multidimenzionalnosti prob-lema sa kojima se beskućnici susreću.

U cilju promocije i razmjene informaci-ja, iskustava i dobrih praksi među svojim članicama FEANTSA često organizuje seminar-i i konferencije. Ovakva dešavanja omogućuju razmjenu najnovijih i najefektivnijih pristupa u prevladavanju problema beskućništva.

Organizacija ima šest radnih grupa kroz koje djeluje i radi na pitanjima relevantnim za pitanje bekućnika, kao što su pitanje stanovanja, zapošljavanja, zdravlja i socijalne zaštite, statistike o beskućništvu, kao i grupu koja razmatra mogućnosti veće uključenosti u društvene tokove.

Više o organizaciji možete pronaći na sajtu: www.feantsa.org

Priredio: Petar ĐUKANOVIĆ

U OVOM BROJU PREPORUČUJEMO:

WOMEN'S STUDIES RESEARCH CENTER

A collaborative project of Amherst, Hampshire, Mount Holyoke, and Smith Colleges and the University of Massachusetts, Amherst

The Center invites applications for its RESEARCH ASSOCIATESHIPS for 2009–2010 from scholars and teachers at all levels of the educational system, as well as from artists, community organizers and political activists, both local and international. Associates are provided with offices in our spacious facility, faculty library privileges, and the collegiality of a diverse community of feminists. Research Associate applications are accepted for either a semester or the academic year. The Center supports projects in all disciplines so long as they focus centrally on women or gender. Research Associateships are non-stipendiary. We accept about 15–18 Research Associates per year. Applicants should submit a project proposal (up to 4 pages), curriculum vitae, two letters of reference, and application cover sheet. Submit all applications to: Five College Women's Studies Research Center, Mount Holyoke College, 50 College Street, South Hadley, MA 01075–6406. Deadline is February 9, 2009. For further information, contact the Center at TEL 413.538.2275, FAX 413.538.3121, email fcwsr@fivecolleges.edu, website:

<http://www.fivecolleges.edu/sites/fcwsr>

ADVANCED EUROPEAN UNION LEGAL PRACTICE

June 29 – July 11, 2009

The 2009 Advanced Course in European Union Legal Practice is offered jointly by the Department of Legal Studies and Summer University of Central European University (CEU), in cooperation with the

Total LawTM Team. For the 5th consecutive year, the program brings together for 2 weeks around 50 participants from all over the world and from diverse legal backgrounds, i.e. law students near completion of their law degree, law graduates and legal professionals, who are seeking further credentials and experience in the field. It may be particularly appealing to government officials and those aiming at a career in national, international and/or European civil service, and those who wish to apply for jobs in the field of European Union law. The working language of the course is English.

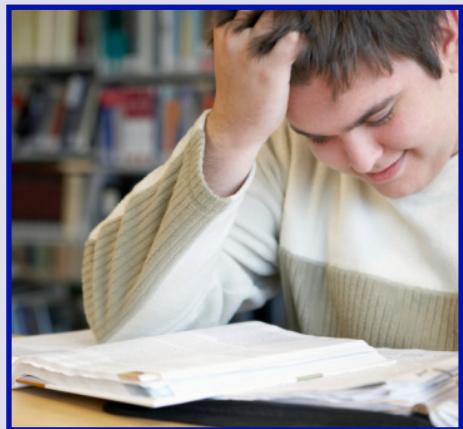
ENROLLMENT OPTIONS

Option 1. CEU Diploma in Advanced European Legal Practice

Law students near completion of their law degree, law graduates and legal professionals who, at the time of enrollment, register for the examination, will receive a CEU Certificate of Participation, and, if they pass the examinations, a CEU Diploma in Advanced European Union Legal Practice and a CEU transcript with transferable credits. Students are advised to check on credit transferability at their home institution prior to applying to this program.

Option 2. CEU Certificate of Participation

Law students near completion of their law degree, law graduates and legal professionals, who choose, at the time of enrollment, not to take the examination, will receive a Certificate of Participation. Such participants will not receive credits. This summer course is financed through tuition fees (750 EUR), and will not be able to offer any scholarships or tuition waivers. The fee includes participation in the summer course, some administrative costs, an orientation program and welcome pack, access to the CEU Library and IT facilities, reading materials, printing quota, and some social activities.

Participants are also expected to cover their travel and accommodation expenses. Application deadline: 31 March, 2009

More details on
<http://www.sun.ceu.hu/02-courses/course-sites/total-law/index-total.php>

ERASMUS MUNDUS SCHOLARSHIPS

Erasmus Mundus Special Education Needs offers scholarships of 24 200 Euros for study for an MA over 1 year at Roehampton University (London, UK), Fontys OSO (Tilburg, The Netherlands) and Charles University (Prague, Czech Republic).

Erasmus Mundus Human Rights Practice offers scholarships of 42 000 Euros for study for an MA over 2 years at Roehampton University (London, UK), Gothenburg University (Gothenburg, Sweden) and Tromso University (Tromso, Norway).

Both programmes also looking for visiting scholars who have gained experience in research in the appropriate fields. They would receive 13 000 Euros for a 3 month stay in at least two of the partner countries. The deadline for all applications is 14 December 2008 for entry in August 2009. Full details (including application forms) can be found on our website:

<http://www.roehampton.ac.uk/admissions/erasmusmundus/index.html>

EIC Bilten – Evropski puls je elektronski časopis koji izlazi u sklopu EIC programa, a uz podršku fondacije Friedrich Ebert. Izdavač je Centar za građansko obrazovanje.

EIC Bilten – Evropski puls je zaveden u evidenciji medija Ministarstva kulture i medija pod rednim brojem 578.

Urednik: Vladan Žugić; Uređivački kolegijum: mr Vera Šćepanović, Daliborka Uljarević,

Neđeljko Rudović, mr Dragan Stojović, mr Vladimir Vučinić, Petar Đukanović

Tehnički urednik: Blažo Crvenica; Lektura: Milena Milunović; Lektura engleske verzije: Maja Mugoša; Prevod: mr Vera Šćepanović

Njegoševa 36 / I Tel / fax: 081 / 665 – 112, 665 – 327 E-mail: eicbilten@cgo-cce.org

EIC Bilten – Evropski puls možete preuzeti na www.cgo-cce.org